

O SUBSISTEMA DE FORMACIÓN PROFESIONAL PARA O EMPREGO

8

O RD 395/2007, do 23 de marzo, polo que se regula o subsistema de formación profesional para o emprego, abordou a integración nun único subsistema de todas as iniciativas de formación ocupacional, formación continua e formación en alternancia co emprego. O obxectivo foi adaptar a formación profesional para facela axeitada ás necesidades de produtividade e competitividade das empresas no novo escenario global e para potenciar a empregabilidade dos traballadores nun mundo en constante cambio. As Ordes TAS/2.307/2007 e 2.388/2007, do 27 de xullo e 2 de agosto, respectivamente, desenvolveron e completaron a regulación das iniciativas de formación de oferta e de demanda a que se refire o RD 395/2007.

8.1. Obxectivos do subsistema de formación profesional para o emprego

A aprobación do RD 395/2007, do 23 de marzo (BOE 11 de abril), polo que se regula o subsistema de formación profesional para o emprego, estivo inspirada por un claro e expreso propósito, o de deseñar un novo modelo de formación profesional

para o emprego que persegue estender entre as empresas e os/as traballadores/as ocupados/as e desempregados/as «unha formación que responda ás súas necesidades e contribúa ao desenvolvemento dunha economía baseada no coñecemento» (art. 2 RD 395/2007).

A norma pretende atender o interese dos/as traballadores/as e desempregados/as en mellorar a súa capacitación profesional e o seu desenvolvemento persoal, o que se consegue ofrecéndolles posibilidades de formación ao longo de toda a súa vida, promovendo a acreditación das competencias profesionais que adquiran e, en definitiva, mellorando a súa empregabilidade. Ao tempo a norma tamén pretende dar resposta ao interese das empresas, e do mercado en xeral, na medida en que a maior formación e cualificación dos/as traballadores/as redundará en mellorar a súa competitividade e produtividade.

Con esa finalidade, a norma abordou a tarefa de integrar e dar unha regulación única e sistemática á formación ocupacional e á formación continua, incluíndo as fórmulas que compaxinan a formación e o emprego.

Todas estas modalidades formativas integráronse nun subsistema que, á súa vez, forma parte do Sistema de Formación Profesional para o emprego, integrado tamén pola Formación Profesional Regulada. No marco desta nova organización do subsistema da formación para o emprego a norma pretendeu, ademais, articular un sistema que sexa respectuoso coas competencias autonómicas na materia e que amplíe as formas de colaboración entre as distintas instancias territoriais.

Outro pilar do subsistema para a formación son os/as interlocutores sociais, aos/as cales se segue recoñecendo un papel esencial no deseño, programación e execución das accións formativas.

É necesario ter presente a Lei Orgánica 5/2002, do 19 de xullo, das Cualificacións e da Formación Profesional, que establece un Catálogo Nacional de Cualificacións Profesional que permite avanzar nun enfoque de aprendizaxe permanente e na integración das distintas ofertas de formación profesional. Tamén se recoñece expresamente a incidencia dalgúns pronunciamentos do Tribunal Constitucional (SSTC 95/2002, de 25 de abril e 190/2002, do 17 de outubro) na medida en que as mesmas contribuíron a clarificar algúns aspectos da delimitación de competencias entre o Estado e as Comunidades Autónomas en materia de formación continua, situando esta materia no ámbito laboral, competencia exclusiva do Estado, e identificando os supostos nos que a xestión ou execución das accións formativas correspondería ao Estado ou ás Comunidades Autónomas.

Especial transcendencia atribúese tamén á Lei 56/2003, do 16 de decembro, de Emprego, na medida en que coloca á formación profesional como unha das fórmulas máis eficaces para contribuír a mellorar a empregabilidade dos/as traballadores/as. Finalmente, non podían deixar de resultar igualmente determinantes as políticas e directrices comunitarias na materia que veñen considerando a aprendizaxe permanente como un pilar fundamental na estratexia para o emprego.

A concorrencia destes factores determinou que, no marco do Diálogo Social amparado na Declaración do 8 de xullo de 2004, se alcanzase o Acordo de Formación Profesional para o Emprego o 7 de febreiro de 2006, que en boa medida serviu de pauta para o contido do RD 395/2007.

Non obstante e de feito, permanece no Real Decreto a separación entre formación continua e formación ocupacional e nin no contido das accións, nin nos seus destinatarios, nin nas súas fórmulas de financiamento se advirten cambios substanciais.

Con todo, o aspecto todavía máis conflitivo ou delicado da norma se refire aos aspectos relativos á participación das Comunidades Autónomas no subsistema de formación. A intención, expresamente sinalada no RD 395/2007, de aplicar e respectar as pautas constitucionais fixadas nas SSTC 95/2002 e 190/2002,) non foi debidamente materializada. Certamente, son numerosos os aspectos nos que a norma apela á participación das comunidades autónomas e á súa coordinación coas accións formativas do Estado ou nos que se lles recoñecen competencias na materia. Así acontece coas facultades recoñecidas ao Sistema Nacional de Emprego, do que forman parte os servizos públicos de emprego das comunidades autónomas, na elaboración e deseño das políticas de formación para o emprego ou co impulso das funcións do Consello Xeral do Sistema Nacional de Emprego, no que tamén participan as Comunidades Autónomas, en canto órgano consultivo e de participación institucional en materia de formación (art. 33 RD 395/2007). Pola súa parte, os preceptos referidos á calidade, avaliación, seguimento e control da formación de demanda atribúen ás autonomías a competencia para avaliar o impacto da formación realizada no acceso e mantemento do emprego e na mellora da competitividade das empresas. Tamén se lles recoñece capacidade para valorar a eficacia do sistema en canto ao alcance da formación, así como a dos recursos económicos e os medios empregados (art. 37 RD 395/2007), e con esa finalidade garánteselles o acceso, en tempo real, ás comunicacións telemáticas realizadas polas empresas e as entidades organizadoras así como a toda a información necesaria (art. 16.4 RD 395/2007). Son tamén as comunidades autónomas as que deben informar ao Servizo Público de Emprego Estatal dos resultados das actuacións de seguimento e control que levasen a cabo así como das irregularidades detectadas (art. 17.3 RD 395/2007).

En definitiva, atribúese ás autonomías a competencia para realizar as actividades de avaliación, seguimento e control das iniciativas de formación financiadas mediante bonificacións nas cotas da Seguridade Social que se aplican en empresas que teñan todos os seus centros de traballo na Comunidade Autónoma (disp. adic. 1.ª).

Non obstante xorden dúbidas sobre o cumprimento das sentenzas do Tribunal Constitucional, en relación co sistema de financiamento da formación profesional para o emprego.

O art. 6.1 RD 395/2007 establece que as accións e programas de formación se financiarán cos fondos provenientes das cotas de formación profesional que achegan empresarios e traballadores), coas axudas procedentes do Fondo Social Europeo e coas achegas específicas establecidas no presuposto do Servizo Público Estatal.

Se ben é certo que se asegura a participación das comunidades autónomas na elaboración das partidas económicas, o certo é que a forma específica de financiamento da formación de demanda -mediante a aplicación de bonificacións nas cotas de Seguridade Social que ingresan as empresas- non permite que as comunidades autónomas exerzan as súas competencias en materia de xestión e organización das partidas que lles correspondan en cada comunidade. En efecto, ditas bonificacións carecen de carácter de subvención o que impide ás comunidades autónomas que asumiron a competencia en políticas activas de ocupación, incluíndo a xestión das subvencións correspondentes, poidan xestionar tales fondos.

A fórmula da subvención si se emprega, non obstante, no financiamento da formación de oferta, dos programas públicos de emprego-formación e das accións complementarias á formación. Iso, unido a que o RD 395/2007 permite que as comunidades autónomas se doten de fondos propios destinados a financiar a xestión de iniciativas de formación e á posibilidade de xestionar a formación de traballadores/as, ocupados/as e desempregados/as, no marco da formación de oferta, permite a xestión autonómica de parte das subvencións ou fondos territorializados de formación.

8.2. Regras xerais aplicables ás diversas iniciativas de formación

O subsistema de formación para o emprego deseñado no RD 395/2007 inclúe catro tipos de iniciativas de formación (art. 4).

En primeiro lugar, a «formación de demanda», que engloba as accións formativas das empresas -programadas polas empresas e dirixidas aos/as seus propios/as traballadores/as- e os permisos individuais de formación. Trátase, neste caso, da formación profesional que empresas e traballadores/as demandan. Isto é, das iniciativas de formación que programan, diseñan e organizan as propias empresas para os/as seus traballadores/as, atendendo ás necesidades e intereses da empresa e coa finalidade de mellorar os seus sistemas produtivos a través da mellora das competencias, habilidades e calidades profesionais dos/as seus traballadores/as. Pero tamén se trata da formación que os/as propios/as traballadores/as optan por adquirir, estea ou non vinculada á actividade profesional que desenvolven.

En segundo lugar, a «formación de oferta», integrada polas accións e iniciativas formativas de variado tipo e contido que o sistema ofrece a empregados/as e desocupados/as. Esta formación comprende plans formativos dirixidos tanto a traballadores/as ocupados/as como a desempregados coa finalidade, en ambos os dous casos, de achegarlles unha formación axustada ás necesidades do mercado de traballo e que atenda aos requirimentos de produtividade e competitividade das empresas e ás aspiracións de promoción profesional e desenvolvemento persoal dos/as traballadores/as, de forma que os capacite para o desempeño cualificado das distintas profesións e para o acceso ao emprego.

En terceiro lugar, o subsistema de formación inclúe a formación en alternancia co emprego o obxectivo do cal é contribuír á adquisición das competencias profesionais da ocupación mediante a *compatibilización entre a formación e a práctica profesional no posto de traballo*.

Finalmente e en cuarto lugar, as accións de apoio e acompañamento á formación, que son aquelas que permiten mellorar a eficacia do subsistema de formación profesional para o emprego. Non son propiamente accións formativas senón unicamente un complemento a aquelas.

As peculiaridades que caracterizan a cada unha desas iniciativas esixía un tratamento individualizado e así o fixo o lexislador que dedica atención especial a cada unha destas accións. Pero a vontade de integrar e dotar dun réxime común a todo o subsistema de formación determina que esa regulación particular vaia precedida dun grupo de disposicións nas que se abordan aspectos xerais compartidos por todas as accións formativas.

8.2.1. Traballadores/as e colectivos destinatarios da formación

Isto é o que acontece, en primeiro lugar, coa delimitación dos colectivos aos que se dirixen as previsións sobre o subsistema de formación (art. 5 RD 395/2007). Así, polo que se refire aos/as traballadores/as destinatarios/as da formación e colectivos prioritarios, a norma, con clara vontade de integrar o máis amplo número de traballadores/as, inclúe no ámbito da formación da demanda a todos/as os/as traballadores/as asalariados/as que prestan servizos nas empresas, incluídos/as os/as fixos/as discontinuos/as nos períodos de non ocupación, así como os/as traballadores/as que accedan a situación de desemprego cando se atopen en período formativo e os/as traballadores/as acollidos/as a regulación de emprego nos seus períodos de suspensión de emprego por expediente autorizado.

No que se refire á formación de oferta, sinálase a participación de todos/as os/as traballadores/as ocupados/as e desempregados/as na proporción que as administracións competentes determinen.

Finalmente, en relación á formación en alternancia co emprego poderán participar os/as traballadores/as contratados/as para a formación e os/as desempregados/as na forma que estableza a normativa sobre os contratos para a formación e sobre os programas públicos de emprego-formación.

Non obstante, o RD 395/2007 mantén, ao igual que facían as normas reguladoras anteriores, a opción por dar preferencia no acceso á formación aos/as traballadores/as con maiores dificultades de inserción ou de mantemento no mercado de traballo. Identifícanse, con esa finalidade, unha serie de colectivos prioritarios. Deste modo, polo que se refire aos/as desempregados/as, atribúese prioridade para participar en accións formativas aos colectivos de mulleres, novas, minusválidos/as, afectados/as e vítimas de terrorismo e de violencia de xénero, desempregados/as de longa duración, maiores de 45 anos e, finalmente, persoas con risco de exclusión social.

Polo que se refire ao grupo dos/as ocupados/as, recoñécese a preferencia de traballadores/as de pequenas e medianas empresas, mulleres, afectados/as e vítimas de terrorismo e de violencia de xénero, maiores de 45, traballadores/as con baixa cualificación e minusválidos/as. Todo iso tendo sempre presente o previsto polas prioridades establecidas na política nacional de emprego, nos plans de execución da Estratexia Europea de Emprego e nos Programas Operativos do Fondo Social Europeo.

A delimitación dos colectivos prioritarios coincide substancialmente coa que efectuaban o RD 1.046/2003, para a formación profesional continua, e co RD 631/1993, para a formación ocupacional. Respecto do primeiro, mantense a expresa referencia aos/as traballadores/as de baixa cualificación que, precisamente polo seu escaso nivel de formación, son os/as máis doadamente prescindibles polas empresas e os/as máis afectados/as polos procesos de reestruturación, e aos/as que prestan servizos en pequenas e medianas empresas, que seguen recibindo un trato preferente no financiamento das accións formativas. Respecto do segundo, a anterior referencia aos/as inmigrantes elimínase quedando agora englobado, xunto con outros grupos, no colectivo de persoas en situación de risco de exclusión social. En ambos os dous grupos incorpóranse, non obstante, novos colectivos como o das vítimas de terrorismo e de violencia de xénero.

8.2.2. Centros e entidades de formación

Comúns son tamén as previsións sobre os centros, entidades e institucións habilitadas e recoñecidas para impartir formación profesional. Para estes efectos, o art. 9 RD 395/2007 inclúe entre estes, en primeiro lugar, ás administracións públicas competentes na materia. Estas poderán desenvolver as accións formativas, ben directamente a través dos seus centros propios, ben mediante convenios con entidades ou empresas públicas que poidan impartir a formación. Para estes efectos, considéranse centros propios os Centros de Referencia Nacional especializados por sectores produtivos (os Centros Integrados de Formación Profesional de Titularidade Pública e os demais centros da Administración Pública que contén con instalacións e equipamentos axeitados.

En segundo lugar, tamén poden impartir a oferta formativa as organizacións empresariais e sindicais e outras entidades beneficiarias dos plans de formación dirixidos a traballadores/as ocupados/as. Neste caso, tamén se admite a dobre modalidade de impartición: directamente polas propias institucións ou mediante a contratación destas tarefas formativas cos centros ou entidades contemplados nos seus programas formativos.

Por outra banda, as empresas que desenvolvan accións formativas para os/as seus traballadores/as ou para desempregados/as con compromiso de contratación poderán executar tales accións cos seus propios medios, sempre que contén con equipamentos axeitados, ou a través de contratacións externas.

Tamén poden impartir formación os Centros Integrados de Formación Profesional de titularidade privada, e os demais centros de formación, públicos ou privados, acreditados polas Administracións Públicas cando reúnan os requisitos especificados nas normas que regulen os requisitos de profesionalidade correspondentes á formación que se imparta neles.

Finalmente, recoñécese capacidade para impartir formación profesional para o emprego aos centros ou entidades de formación que impartan formación non dirixida á obtención de certificados de profesionalidade, sempre que se achen inscritos no rexistro que estableza a administración competente.

O obxectivo de potenciar a formación e a súa avaliación, intentando que o sistema de formación sexa eficaz e axeitado, determina a previsión do art. 9.3 RD 395/2007, conforme ao cal «os centros e entidades de formación deberán someterse aos controis e auditorías de calidade que establezan as administracións competentes».

8.3. Formación de demanda: accións formativas das empresas e permisos individuais de formación

Baixo a denominación de «formación de demanda» englobanse unha serie de actuacións, a finalidade da cal ou obxectivo é dar resposta ás necesidades formativas das empresas e dos/as seus traballadores/as. Neste tipo de formación inclúense, por un lado, as accións formativas ofrecidas, xestionadas e desenvolvidas polas propias empresas e dirixidas aos/as seus traballadores/as e, por outro, os permisos individuais de formación.

As accións formativas constitúen un instrumento adecuado para que as empresas deseñen e planifiquen unha formación adaptada ás súas necesidades e intereses. É

precisamente este interese empresarial que está presente nas accións formativas o que permite configurar estas como unha inversión dirixida á mellora e competitividade da empresa e o que xustifica que no seu financiamento se esixa a participación económica das propias empresas. A formación impartida pode ser xeral -aquela que inclúe un ensino que non é único ou principalmente aplicable no posto de traballo e na empresa, senón que proporciona cualificacións que o/a traballador/a pode aplicar e desenvolver noutras empresas ou noutros ámbitos laborais- ou específica -que inclúe un ensino aplicable directamente no posto de traballo actual ou futuro do/a traballador/a na empresa beneficiaria e que ofrece cualificacións que non son transferibles, ou o son só de forma restrinxida, a outras empresas ou ámbitos- (art. 12.2 RD 395/2007).

Pola súa banda, os permisos individuais supoñen a autorización da empresa para que o/a traballador/a participe durante o seu horario de traballo en accións formativas, sempre que estas se correspondan con formación presencial e se trate de formación que favoreza tanto o desenvolvemento ou adaptación das cualificacións técnico-profesionais do/a traballador/a como a súa formación persoal. O art. 12.3 RD 395/2007 establece que a empresa só pode denegar a autorización para gozar dun permiso para formación por razóns organizativas ou de produción. *A finalidade destes permisos é a de facilitar que os/as traballadores/as poidan compatibilizar o desenvolvemento da súa relación laboral coa súa participación en accións formativas que lles permita mellorar a súa capacitación persoal e profesional sen custo para as empresas en que prestan os seus servizos.* Na normativa anterior, os permisos individuais recoñecíanse exclusivamente para a realización de formación recoñecida por «títulos oficiais»). A nova regulación permite que o permiso se solicite e conceda para formación recoñecida non só por títulos ou acreditacións oficiais senón tamén para títulos e certificados de profesionalidade que constitúen a oferta formativa do Catálogo Nacional de Cualificacións Profesionais, así como a de calquera outra que acredite as competencias para o exercicio dunha ocupación ou oficio.

Deste modo, a ampliar e flexibilizar o tipo de formación que lexítima o desfrute dos permisos individuais financiados con cargo aos créditos recoñecidos ás empresas, favorécese o desenvolvemento profesional do/a traballador/a. Pero tamén se favorece o seu desenvolvemento persoal na medida en que a actual regulación de tales permisos non esixe que a formación a recibir estea vinculada á actividade profesional que o/a traballador/a desempeña na empresa).

Trátase, tanto no caso das accións formativas coma no dos permisos individuais, de instrumentos formativos xa contemplados na normativa anterior dentro do subsistema de formación profesional continua. Neste sentido, o RD 1.046/2003 regulaba ambas as dúas iniciativas e, xunto a eles, situaba e regulaba os contratos programa para a formación de traballadores/as e as accións complementarias e de acompañamento á formación. O RD 1.046/2003 supuxo un cambio importante na formulación da formación continua que ata ese momento se desenvolvera a través dos Acordos Nacionais de Formación Continua, e que tras o RD 1.046/2003 foi asumida polo Estado.

No novo deseño da formación profesional para o emprego que acolle o RD 395/2007, as accións formativas das empresas e os permisos individuais integran en exclusiva as accións de formación de demanda, en tanto que os contratos programa se incorporan, xunto coa antiga formación ocupacional, na denominada «formación de oferta».

O RD 395/2007 recolle as liñas mestras da formación de demanda nos seus arts. 12 a 19, que xa foron obxecto de desenvolvemento a través da Orde TAS/2.307/2007, do 27 de xullo, pola que se desenvolve parcialmente o RD 395/2007, do 23 de marzo, en materia de formación de demanda e o seu financiamento, e se crea o correspondente sistema telemático, así como os ficheiros de datos persoais de titularidade do Servizo Público de Emprego Estatal.

En liñas xerais pode dicirse que a regulación agora vixente atribúe en exclusiva ás empresas a planificación e xestión da formación, de forma que a intervención pública se limita aos aspectos de control e seguimento das accións formativas desenvolvidas. Hai na nova regulación certo continuismo coa anterior, sen que se aprecie un cambio de modelo. Non obstante, incorpóranse algunhas novidades que deben mencionarse.

8.3.1. Financiamento da formación de demanda

Un dos aspectos cruciais para a eficacia deste sistema é o referido ao financiamento. Xa a normativa anterior estableceu o financiamento das accións formativas desenvolvidas polas empresas para os/as seus traballadores/as a través da concesión de créditos que se calculaban aplicando a porcentaxe de bonificación que cada ano se establece a Lei de Presupostos Xerais do Estado (LPGE) á contía ingresada por cada empresa en concepto de formación profesional durante o ano anterior (art. 8 RD 1.046/2003)). Non obstante, durante a vixencia de aquela norma o uso polas empresas destes créditos quedou moi por debaixo das expectativas xeradas. O Acordo de Formación Profesional para o Emprego, subscrito entre o Goberno e as organizacións sindicais e empresariais máis representativas o 7 de febreiro de 2006, identificaba as causas desta escasa utilización dos créditos para a formación sinalando que a iso contribuíra a novidade do incentivo, a súa tardía implantación, a insuficiente difusión deste, a dificultade de utilización polas pequenas e medianas empresas e a limitada asistencia que estas reciben para a súa utilización así como as dificultades derivadas de cuestións técnicas e requisitos formais.

A estes inconvenientes pretende facer fronte o RD 395/2007 que mantén no esencial o sistema de financiamento pero incorpora algunhas novidades coa finalidade de permitir ás empresas coñecer o crédito de que dispoñen, axilizar os procedementos para a súa execución, simplificar e mecanizar as esixencias formais e de comunicación e favorecer o uso e a contía dos créditos no caso de pequenas empresas. O sistema de financiamento deseñado pretende, con carácter xeral, ofrecer unha maior seguridade e transparencia a todas as empresas permitíndolles coñecer ao comezo de cada exercicio o crédito do que dispoñen para a formación dos seus traballadores. Favorécese así a planificación e a integración da formación no devir cotián da empresa e na estratexia empresarial, tal e como aconsellaba o Acordo de Formación Profesional para o Emprego do 7 de febreiro de 2006.

Con eses obxectivos, o RD 395/2007 reitera que a contía do crédito se calculará aplicando ás cantidades ingresadas pola empresa en concepto de formación profesional durante o ano anterior unha porcentaxe de bonificación que fixará para cada ano a LPGE e que será inversamente proporcional ao tamaño das empresas (art. 13.1 RD 395/2007)). Garántese, en todo caso, un crédito mínimo de bonificación na contía que fixe a Lei de Presupostos. Deste modo, outórgase un trato de favor ás pequenas empresas, coa finalidade expresamente recoñecida de favorecer o acceso

á formación a este segmento de empresas e de alcanzar un maior nivel de penetración da formación neste ámbito.

As empresas interesadas en gozar do crédito que lles corresponde, calculado conforme aos criterios que acaban de mencionarse, poderán facelo a partir do momento en que se comunique a finalización da acción formativa. Non se trata, en todo caso, de que as empresas poidan solicitar o reintegro inmediato do custo da formación senón unicamente da posibilidade de que a empresa recupere o gasto efectuado, aplicándose -ata o límite da contía do crédito que lle corresponda- bonificacións nas cotizacións ata o último día hábil para poder presentar o boletín de cotización correspondente ao mes de decembro do devandito exercicio económico (art. 17 RD 395/2007).

Pero, como se sinalaba anteriormente, o custo destas accións formativas non se asume integramente con cargo a fondos procedentes das cotas de formación profesional senón que se esixe a contribución financeira das propias empresas os/as traballadores/as das cales van resultar beneficiarios/as das accións formativas (art. 14 RD 395/2007). Para estes efectos, o art. 14 Orde TAS/2.307/2007, fixa a porcentaxe mínima de cofinanciamento que, sobre o custo total de formación, se esixe ás empresas: en empresas de 10 a 49 traballadores/as: o 10%; en empresas de 50 a 249 traballadores/as: o 20% e en empresas de 250 ou máis traballadores/as: o 40%.

Tamén neste punto se aprecia a preocupación por favorecer e facilitar o desenvolvemento de accións formativas en empresas de pequeno tamaño, obxectivo ao que se dirixe a previsión conforme á cal quedan exentas desta obriga de cofinanciamento as empresas de menos de dez traballadores/as. Trátase dunha medida xa contemplada na normativa anterior aínda que antes esta posibilidade se reservaba para as empresas de menos de cinco traballadores/as.

Polo que se refire aos permisos individuais de formación, estes fináncianse integramente con cargo a un crédito adicional concedido ás empresas que concedan permisos deste tipo. Non hai, nestes casos e como xa acontecía na regulación anterior, achega económica das empresas para sufragar o custo dos permisos individuais (art. 14.2 RD 395/2007). O crédito alcanza ata un máximo de 200 horas laborais por permiso e curso académico ou ano natural en función da duración da formación a realizar, e cobre a totalidade do salario a percibir polo/a traballador/a -incluíndo soldo base, antigüidade, complementos fixos e parte proporcional de pagas extraordinarias-, así como das cotizacións a devengar á Seguridade Social durante o permiso (art. 23 Orde TAS/2.307/2007). Deste modo, preténdese que o desfrute do permiso polos/as traballadores/as non supoña un custo para a empresa onde prestan os seus servizos.

8.3.2. Participación dos/as representantes dos/as traballadores/as no deseño das accións formativas e respecto aos permisos individuais

Poucas novidades hai tamén respecto da participación dos/as representantes dos/as traballadores/as en relación coas accións formativas desenvolvidas polas empresas (art. 15 RD 395/2007 e art. 16 Orde TAS/2307/2007). A representación legal dos/as traballadores/as debe recibir información detallada sobre as accións formativas que a empresa pretenda desenvolver; e ten competencia para emitir un informe sobre

estas. O incumprimento desta obriga de información impide á empresa acceder ás bonificacións que lle correspondan ou, no seu caso, manter as que estea a gozar.

Se, como resultado do informe emitido polos/as representantes, se advertise a existencia de discrepancias sobre o contido ou deseño das accións formativas propostas, fíxase un prazo de 15 días para a súa solución e recoñécese, en caso de que subsista o desacordo, a intervención mediadora da Comisión Paritaria competente a que se refire o art. 35 RD 395/2007. En defecto de tal Comisión ou en caso de que a súa mediación non dese resultados, o art. 15.5 RD 395/2007 prevé que será a Administración quen coñeza sobre elas sempre que a discrepancia se deba a algunha das seguintes causas: discriminación de trato, realización de accións que non se correspondan coa actividade empresarial ou concorrencia de calquera outra circunstancia que poida supoñer abuso de dereito na utilización de fondos públicos. Polo que se refire á Administración competente para controlar as iniciativas de formación nos casos que acaban de mencionarse, será a Administración Xeral do Estado, a través do Servizo Público de Emprego Estatal, a competente cando se trate de empresas que teñan os seus centros de traballo en máis dunha comunidade autónoma, en tanto que corresponderá a estas, a través dos órganos correspondentes, cando as empresas teñan todos os seus centros de traballo na mesma comunidade autónoma (disp. adic. 1.ª RD 395/2007).

A cláusula de peche nesta materia recóllese no art. 15.6 RD 395/2007 que, en caso de empresas sen representación legal dos/as traballadores/as prevé a necesaria conformidade de todos/as os/as traballadores/as afectados/as polas accións formativas. En caso de discrepancia ou denuncia dalgún/a deles/as seguiranse os trámites mencionados para a resolución de discrepancias.

Téñase en conta que a existencia de desacordo entre a empresa e os/as representantes ou os/as propios/as traballadores/as non impedirá a execución das accións formativas nin a aplicación das bonificacións que correspondan respecto das accións executadas. Non obstante, se a Comisión Paritaria non resolve as diferenzas e se emitise resolución pola administración competente declarando a improcedencia da bonificación iniciárase o procedemento para o abono pola empresa das cotas non ingresadas.

Finalmente, estas normas sobre participación dos/as representantes dos/as traballadores/as serán tamén de aplicación respecto dos permisos individuais de formación (art. 15 RD 395/2007).

8.3.3. Execución das accións formativas

Polo que se refire á execución das accións formativas, o RD 395/2007 regula con maior detalle que a normativa anterior, as distintas opcións con que contan as empresas. Para estes efectos, as empresas poden organizar e xestionar a formación de forma individual ou optar por agruparse con outras para organizar a devandita formación. En ambos os dous casos, a formación poderase organizar e xestionar directamente pola empresa ou por unha das empresas integrantes da agrupación -á que se designa como entidade organizadora- ou contratar a súa execución con centros ou entidades especializadas. Neste último caso, o RD 395/2007 introduce unha novidosa limitación á subcontratación ao establecer que «neste último caso, os citados centros ou entidades deberán asumir, polo menos, a coordinación das accións

formativas, non podendo delegar nin contratar con terceiros o desenvolvemento da devandita coordinación».

O art. 16 RD 395/2007 regula con detalle as obrigas de comunicación de inicio e finalización das accións formativas, así como a información que debe achegarse polas empresas ao Servizo Público de Emprego Estatal. Para estes efectos, e coa finalidade de axilizar os procesos de xestión e execución das accións formativas, o art. 17 RD 395/2007 anticipa a implantación de procesos telemáticos, implantación que se levou a cabo a través da Orde TAS/2.307/2007. O seu art. 9 dispón, para estes efectos, a creación dun sistema telemático ao servizo de todas as empresas e as súas entidades organizadoras para o acceso á información, documentos normalizados e procesos telemáticos que sexan precisos para a xestión das accións formativas e dos permisos individuais de formación que programen así como para a aplicación das bonificacións.

O cadro 8.1 analiza o número de traballadores participantes segundo o tamaño da empresa medido en número de asalariados. Os maiores porcentaxes (51,7%) danse entre tres grupos de empresas, as que ten un número de asalariados comprendidos entre 10 a 49, 1.000 e 4.999 e máis de 4.999, seguido de empresas que teñen entre 1 a 5 e de 100 a 249.

Respecto o 2007 observase un maior reparto entre os participantes de todo tipo de empresas, con especial empuxe nas pequenas empresas, que aumentaron o seu número de participantes dun 8,7% a un 10,5%. Asimismo, o número total de participantes incrementouse en 18.000 respecto o exercicio do ano pasado.

■ Cadro 8.1

Intervalos de plantilla	2007		2008	
	Absoluto	%	Absoluto	%
De 1 a 5	6.648	8,7	9.917	10,5
De 6 a 9	2.773	3,6	4.200	4,5
De 10 a 49	14.033	18,4	18.425	19,6
De 50 a 99	6.325	8,3	8.163	8,7
De 100 a 249	7.583	9,9	9.237	9,8
De 250 a 499	5.535	7,3	7.459	7,9
De 500 a 999	4.622	6,1	6.577	6,9
De 1.000 a 4.999	15.846	20,8	15.143	16,1
Mais de 4999	12.872	16,9	15.012	16,0
Outras situacións (*)	8	0,0	11	0,0
Total	76.245	100,0	94.144	100,0

(*) Plantilla media no ano anterior inferior a un traballador ou situacións derivadas de fusións, absorcións ou escisións de empresas. No cómputo de participantes formados non están incluídos aqueles que realizaron un permiso individual de información.

Fonte: Fundación tripartita para a formación do emprego

O cadro 8.2 mostranos o total de participantes segundo o seu perfil demográfico: xénero e idade. De este modo, observase que o maior número de participantes móvese entre grupos de idade de entre 25 a 35 -sobretudo (41,3%)- e entre 46 a 55 (15,5%), con poucas variacións respecto o 2007. Ademais, o cadro mostra que do total de 95.144 participantes, 53.121 (55,8%) son homes e 42.015 (44,22%) son mulleres. Isto supón non só un crecemento xeral no número de participantes respecto o 2007, sino tamén un recorte de case dous puntos na distancia entre participación masculina e feminina.

■ Cadro 8.2

Intervalos de idade	2007		2008	
	Absoluto	%	Absoluto	%
Total	76.245	100,0	95.144	100,0
De 16 a 25	7.839	10,3	9.281	9,8
De 25 a 35	31.851	41,8	39.290	41,3
De 36 a 45	21.406	28,1	27.590	29,0
De 46 a 55	11.794	15,5	14.737	15,5
Mayores de 55	3.268	4,3	4.134	4,3
Sen datos	87	0,1	112	0,1
Xénero				
Home	43.590	87,5	53.121	55,8
Muller	32.649	42,6	42.015	44,2
Sen datos	6	0,0	8	0,0

Fonte: Fundación tripartita para a formación do emprego

O cadro 8.3 ofrece información do número de participantes formados realizadas en relación a cinco áreas funcionais (administración, comercial, dirección, mantemento e produción). Pode observarse que a categoría con maior número de participantes foi a referente a Producción (55,7%) como xa ocorrira no 2007. Sen embargo, no exercicio do 2008 equilibrouse máis a participación entre as seguintes categorías de maior importancia: Comercial (17%) e Administración (17,8%), debido o considerable aumento de participantes nesta última.

■ N° de participantes formados segundo áreas funcionais

■ Cadro 8.3

	2007		2008	
	Absoluto	%	Absoluto	%
Total	76.245	100,0	95.144	100,0
Administración	12.537	16,4	16.972	17,8
Comercial	16.503	21,6	16.171	17,0
Dirección	2.131	2,8	3.452	3,6
Mantemento	5.311	7,0	5.532	5,8
Produción	39.927	52,1	53.009	55,7
Sen datos	6	0,0	8	0,0

Fonte: Fundación tripartita para a formación do emprego

O cadro 8.4 subministra información dos participantes formados por grupo de cotización á seguridade social. Os datos, pese o incremento xeral de participantes, mantense moi similares os de o exercicio do 2007, sendo os Oficiais administrativos, Auxiliares administrativos e os Oficiais de primeira e segunda os grupos coa maior porcentaxe, case a metade do total (47,9%).

Nº de participantes formados segundo grupo de cotización á Seguridade Social

■ Cadro 8.4

	2007		2008	
	Absoluto	%	Absoluto	%
1- Enxeñeiros e Licenciados	7.242	9,5	9.013	9,5
2- Enxeñeiros técnicos, Peritos e Axudantes titulados	6.091	8,0	7.710	8,1
3- Xefes administrativos e de taller	6.190	8,1	6.519	6,9
4- Axudantes non titulados/as	4.555	6,0	5.249	5,5
5- Oficiais administrativos	11.983	15,7	14.930	15,7
6- Subalternos	2.319	3,0	3.184	3,3
7- Auxiliares administrativos	9.426	12,4	12.794	13,4
8- Oficiais de primeira e segunda	13.766	18,1	17.888	18,8
9- Oficiais de terceira e especialistas	7.166	9,4	9.356	9,8
10- Traballadores/as maiores de 18 anos non cualificados/as	7.434	9,8	8.398	8,8
11- Traballadores/as menores de 18 anos	67	0,1	95	0,1
Total	76.245	100,0	95.144	100,0

Fonte: Fundación tripartita para a formación do emprego

No cadro 8.5 divídese o número total de participantes en función, primeiro, da modalidade de impartición da formación; e segundo, do nivel de formación. Isto permite concluir que a metade dos participantes seguen un modelo presencial na súa formación -50,6%- mentres que un 42,8% opta a partes iguais entre o modelo mixto ou ben a distancia. Ademais, os datos mostran que o nivel de formación mais cursado é o Medio/Superior, cun 53,2% sobre o Básico.

■ Cadro 8.5

Modalidade de impartición	Participantes formados	% Col
Presencial	48.105	50,6
A distancia	20.173	21,2
Mixta	20.585	21,6
Teleformación	6.281	6,6
Nivel de formación		
Básico	44.544	46,8
Superior	50.600	53,2
Total	95.144	100,0

Fonte: Fundación Tripartita para a Formación no Emprego

O cadro 8.6 danos información do número de participantes formados e a súa distribución nos 10 contidos formativos con maior número de participantes, que supoñen o 40,8% da totalidade de accións formativas. Do total de 95.144 participantes, “Prevención de riscos laborais en xeral” concentra o maior número, 11.888 (13,3%), mentres que as dúas seguintes accións de maior número de formados, “Inglés” e “Hixene alimentaria/Manipulación de alimentos”, concentran un 8,6%. En líneas xerais, a maioría dos participantes inscribíase na categoría profesional “Traballadores cualificados” (46%). Nesta categoría atópase o maior número de participantes, concretamente na acción formativa “Prevención de riscos laborais en xeral”.

■ Cadro 8.6

Accións formativas	Participantes formados	% Col	Directivos	% Fila	Mandos intermedios	% Fila	Técnicos	% Fila	Traballadores cualificados	% Fila	Traballadores non cualificados	% Fila
Prevención de riscos laborais en xeral	11.888	13,3	148	13,3	595	5,0	1.276	10,7	5.971	50,2	2.897	32,8
Inglés	3.893	4,4	234	1,2	530	13,6	1.429	36,7	1.376	35,3	324	8,3
Hixene alimentaria / Manipulación alimentos	3.783	4,2	11	6,0	84	2,2	108	2,9	1.355	35,8	2.224	58,8
Prevención de riscos na construción	2.901	3,2	45	0,3	98	3,4	180	6,2	1.941	66,9	637	22,0
Atención o cliente/ Calidade do servizo en xeral	2.480	2,8	38	1,6	78	3,1	164	6,6	1.386	55,9	814	32,8
Outra lexislación e normativa	2.457	2,7	65	1,5	136	5,5	558	22,7	1.386	55,7	330	13,4
Contabilidade xeral	2.377	2,7	118	2,6	302	12,7	556	23,4	1.223	51,5	178	7,5
Actualización en docencia en xeral	2.289	2,6	14	5,0	2	0,1	1.381	60,3	880	38,4	11	0,5
Técnicas de venda e formación de vendedores en xeral	2.286	2,6	45	0,6	122	5,3	194	8,5	1.082	47,3	843	36,9
Seguridade alimentaria: manipulación e control de alimentos en xeral	2.171	2,4	17	2,0	50	2,3	81	3,7	1.181	54,4	842	38,8
Subtotal	36.525	40,8	735	0,8	1.997	5,5	5.927	16,2	17.763	48,6	10.100	27,7
Resto	58.619	59,2	2.731	2,0	6.747	11,5	10.720	18,3	26.602	45,4	11.814	20,2
Total	95.144	100	3.466	3,6		9,2	16.647	17,5	44.365	46,6	21.914	23,0

Fonte: Fundación Tripartita para a formación do emprego

O cadro 8.7 mostra a distribución dos participantes en dez sectores de actividade. Nel vemos o número de formados segundo a súa participación en plans formativos de demanda (sistema de bonificacións) de empresas cullo centro de traballo radica en Galicia. Por importancia do número de participantes formados, e en orde descendente de pertenza a sectores de actividade das empresas -obviando todas aquelas actividades restantes de menor número de participantes, que supoñen o 35,2%-beneficiáronse desta modalidade formativa empresas pertencentes o sector da “Construción”, que supón un 11,5% do total; seguida de “Comercio o por menor, excepto vehículos a motor, motoc. e ciclo” (11%) e o xenérico “Outras actividades empresariais” (10,8%). Entre os tres sectores (de máis de 60) alcanzan o 33,3% do total dos participantes: 95.144.

■ Cadro 8.7

Distribución de participantes por sectores de actividade

Accións formativas	Participantes			Xénero		Idade				
	Total	%	Duración media	Homes	Mulleres	16 a 25	26 a 35	36 a 45	46 a 55	Maiores de 55
Construción	10.968	11,5	43	9.289	1.679	1.328	4.401	2.900	1.746	575
Comercio polo miúdo, agás vehículos a motor, motocic. e ciclom.	10.416	11,0	27	3.413	7.003	1.463	4.820	2.975	990	160
Outras actividades empresariais	10.319	10,8	31	4.873	5.445	1.138	4.710	3.008	1.132	242
Intermediación financeira, agás seguros e plans de pensións	6.393	6,7	18	3.260	3.133	327	3.857	1.260	774	175
Industria de produtos alimenticios e bebidas	5.414	5,7	43	2.553	2.859	329	1.534	1.705	1.385	451
Actividades sanitarias e veterinarias, servizos sociais	4.593	4,8	29	857	3.735	429	1.686	1.374	827	271
Educación	3.731	4,0	22	1.040	2.690	169	1.157	1.195	804	402
Comercio por xunto e intermediarios de comercio, agás vehículos a motor e motocic.	3.329	3,4	39	1.942	1.387	297	1.372	1.126	432	94
Hostalería	3.264	3,4	33	1.053	2.210	561	1.291	875	405	125
Venta, mantemento e reparación de vehículos a motor, motocic. e ciclom.	3.207	3,4	29	2.693	514	367	1.151	988	575	119
Resto	33.510	35,2								
TOTAL	95.144	100,0								

Fonte: Fundación tripartita para a formación do emprego

O cadro 8.8 mostra o número de empresas formadoras e o número correspondente de participantes formados, distribuídos por sector de actividade. O maior número de empresas formadoras concéntrase no sector da Construción, que conta con 3.107 empresas formadoras (22,37%), seguida do Comercio al por maior e o por menor (excepto vehículos a motor e motocicletas), con 2682 empresas formadoras (19,3%) e do xenérico “outras actividades empresariais”, que contan con 1.434 empresas (10,3%). Respecto os participantes formados, destacan os que pertencen o sector de comercio, concretamente “o por menor (excepto vehículos a motor e motocicletas)”, cun total de 11.836 participantes formados (15,4%).

Empresas formadoras e participantes formados. Por sectores.

■ Cadro 8.8

Accións formativas	Empresas formadoras	Participantes formados
Actividades anexas a los transportes	184	1.124
Act. Asociativas	106	378
Act. Auxiliares a intervención financiera	79	172
Hogares como empleados a personal	5	6
Saneamiento público	13	59
Act. diversas, servicios personales	574	1.176
Act. Informáticas	96	616
Act. Inmobiliarias	226	322
Act. Recreativas, culturales y deportivas	153	1.504
Act. sanitarias, veterinarias, servicio social	474	3.989
Administración pública	14	53
Alquiler equip. y máquinas sin operario, efectos personales y efectos domésticos	46	191
Captación, depuración y distribución de agua	12	235
Comercio al por mayor e intermediarios de comercio (excepto vehic. motor y motoc.)	960	2.724
Comercio al por menor (excepto vehículos a motor y motocicletas)	1.722	11.386
Construcción	3.107	9.395
Coquerías, refino petróleo y tratamientos combustibles nucleares	5	5
Correo y telecomunicaciones	39	399
Edición, artes gráficas y reproducción en soporte grabado	145	795
Educación	458	3.617
Extracción crudos de petróleo y gas natural	2	7
Extracción minerales uranio y torio	-	-
Extracción minerales metálicos	-	-
Extracción minerales no metálicos ni energéticos	95	395
Extracción y aglomeración de antracita, hulla, ignito y turba	1	1
Fabricación maquinaria y material eléctrico	42	302
Fabricación maquinaria de oficina y equip. Informáticos	9	12
Fabricación material electrónico, equipo y aparatos de radio, TV	7	73
Fabricación de muebles y otras industria manufactureras	94	430
Fabricación otro material de transporte	60	604
Fabricación productos materiales no metálicos	168	828
Fabricación productos de caucho y materiales plásticos	43	636
Fabricación productos metálicos (excepto maquinaria y equipo)	416	1.596
Fabricación de vehículos de motor, remolques y semirremolques	41	5.922
Fabricación equipo médico-quirúrgico, de precisión, óptico y relojería	7	27
Hostelería	1.018	2.258
Industria confección y peletería	81	1.049
Industria construcción maquinaria y equipo mecánico	85	726
Industria papel	11	112
Industria tabaco	2	2
Industria madera y corcho (excepto muebles)	242	1.739
Industria productos alimenticios y bebidas	454	5.108
Industria química	61	884
Industria textil	55	569
Intermediarios financieros (excepto seguros y planes de pensiones)	24	5.236
Investigación y desarrollo	12	124
Metalurgia	93	595
Organismo extraterritorial	-	-
Otras actividades empresariales	1.434	5.531
Pesca, acuicultura y actividades de los servicios...	101	743
Preparación curtido y acabado cuero	11	15
Producción agrícola	96	314
Producción y distribución energía eléctrica, vapor, gas y agua caliente	40	147
Reciclaje	21	149
Seguros y planes de pensiones, excepto Seguridad Social obligatoria	41	63
Sevicultura, explotación forestal	28	169
Trasporte aéreo y especial	-	-
Transporte marítimo, cabotaje y por vías de navegación interiores	23	130
Transporte terrestre, por tuberías	555	2.266
Venta, mantenimiento y reparación vehículos motor	-	-
TOTAL	13.891	76.908

Fonte: Fundación tripartita para a formación do emprego

O cadro 8.9 mostra –en millóns de euros- o crédito asignado as distintas empresas formadoras segundo sector de actividade, cantidade que lle corresponde á empresa para financiar formación dos seus traballadores con cargo ás bonificacións das cuotas que satisface á Seguridade Social por concepto de Formación Profesional Continua. Asimesmo, mostra o crédito disposto, que é a cantidade empregada do crédito de formación para a realización de accións formativas e que se calcula a partir das finalizacións comunicadas dos distintos grupos formativos. A aportación privada é a diferenza entre o coste total da formación e a bonificación aplicada pola empresa, incluíndo os costes salariais dos traballadores que reciben formación dentro da súa xornada laboral.

■ Cadro 8.9

SECTOR	Empresas formadoras (a)	Crédito asignado (b)	Crédito dispuesto (c)
Agricultura	225	0,43	0,26
Industria	3.011	8,52	6,10
Construcción	3.107	3,57	2,41
Comercio	2.682	4,05	3,25
Hostelería	1.018	0,66	0,53
Otros servicios	4.557	7,65	5,53
Sen datos	670	0,61	0,45
TOTAL	15.270	25,5	18,53

Fonte: Fundación tripartita para a formación do emprego

O cadro 8.10 amosa o crédito –en millóns de euros- asignado e disposto polas empresas para a formación dos traballadores, distribuído segundo o tamaño das plantillas. De este modo, observase que as empresas que maior crédito recibiran foron aquelas de entre 10 e 49 asalariados, que supoñeen un 24,8% do total de empresas formadoras, e as que foron destinadas 6,15 millóns de euros para formación, cantidade da que finalmente dispuseran 4,17 millóns (68% do presuposto asignado), convertindo a este tipo de empresas, a súa vez, nos maiores inversores en formación para os seus empregados. As pequenas empresas de entre 1 e 5 asalariados, que representan o 53,6% das empresas formadoras de Galicia, foron as seguintes en dedicar maior inversión: dispuseron 3,02 millóns de euros dos 3,51 que lles foran asignados (é dicir, un 82% do presuposto).

■ Cadro 8.10

INTERVALOS PLANTILLA	Empresas formadoras (a)	Crédito asignado (b)	Crédito dispuesto (c)
De 1 a 5	8.193	3,51	3,02
De 6 a 9	2.204	1,40	1,06
De 10 a 49	3.789	6,15	4,17
De 50 a 99	619	2,84	1,77
De 100 a 249	297	3,22	1,92
De 250 a 499	96	1,91	1,28
De 500 a 999	31	1,37	0,98
De 1.000 a 4.999	22	2,69	2,33
Más de 4.999	3	2,41	2,00
Otras situacións	16	0,00	0,00
TOTAL	15.270	25,50	18,53

(*) Plantilla media no ano anterior inferior a un traballador o situacións derivadas de fusiones, absorcións e escisións de empresas. Empresas que han iniciado el proceso formativo con al menos un grupo notificado
 Fonte: Fundación tripartita para a formación do emprego

8.4. Formación de oferta

No novo deseño da formación profesional, o obxectivo fundamental do cal foi crear un único modelo de formación profesional para o emprego, a separación entre formación ocupacional, dirixida a desempregados/as, e formación continua, dirixida a traballadores en activo, debía desaparecer. É por iso que na estrutura do RD 395/2007 se eliminou a diferenciación entre ambos os dous subsistemas. Baixo o epígrafe de «formación de oferta», a norma contempla todas aquelas accións formativas que teñan por obxecto ofrecer aos/as traballadores/as, xa sexan ocupados/as ou desempregados/as, «unha formación axustada ás necesidades do mercado de traballo e que atenda aos requirimentos de produtividade e competitividade das empresas e ás aspiracións de promoción profesional e desenvolvemento persoal dos/as traballadores/as, de forma que lles capacite para o desempeño cualificado das distintas profesións e para o acceso ao emprego» (art. 20 RD 395/2007). O obxectivo perseguido é a integración e o tratamento coherente e unitario de toda a formación de oferta que se dirixa ao conxunto de traballadores/as e que transcenda a visión estanca de, por un lado, ocupados/as, e, por outro, desempregados/as.

Pero o certo é que, baixo a denominación «formación de oferta», volven reaparecer as accións formativas dirixidas prioritariamente a desempregados/as e os plans de formación dirixidos preferentemente a traballadores/as ocupados/as. Ademais, debe advertirse que a integración dos subsistemas de formación ocupacional e de formación continua nun único subsistema de formación para o emprego non impediu que cada un deles conserve algunhas das súas peculiaridades.

8.4.1. Planificación, programación e xestión da formación de oferta

A planificación da oferta formativa corresponde efectual ao MTAS. A devandita planificación, que será plurianual, determinará as prioridades, obxectivos xerais e recomendacións a ter en conta na devandita oferta. Para elaborar a planificación valoráranse as propostas realizadas polas comunidades autónomas e polas organizacións sindicais e empresariais a través do Consello Xeral do Sistema Nacional de Emprego (art. 21 RD 395/2007). Un dos elementos a destacar da nova regulación reside na previsión de que se establecerá unha oferta de formación modular que favoreza a acreditación parcial acumulable da formación recibida. Tal previsión está en sintonía co disposto no art. 8.3 Lei Orgánica 5/2002, do 19 de xuño, das Cualificacións e da Formación Profesional, conforme á cal o recoñecemento de competencias profesionais «realízase a través dunha acreditación parcial acumulable coa finalidade, no seu caso, de completar a formación conducente á obtención do correspondente título ou certificado». Deste xeito, a norma pretende facilitar ao/a traballador/a ou ao/a desempregado/a o acceso á formación e o pleno aproveitamento da que se reciba, sen que os cambios que sufra na súa situación laboral o imposibiliten para obter a acreditación da formación, sequera parcial, recibida. As administracións competentes deben garantir, ademais, que a formación ofrecida alcanza tamén a ámbitos ocupacionais que aínda non dispoñan de certificado de profesionalidade.

A partir desa planificación, o RD 395/2007 diferencia entre a programación e xestión no ámbito estatal e a que se realiza no ámbito autonómico.

8.4.2. Ofertas de formación de ámbito estatal

Coa finalidade de respectar e non invadir as competencias autonómicas na materia, a oferta formativa no ámbito estatal queda limitada a accións formativas referidas a un ámbito territorial superior ao dunha comunidade autónoma e que requiran dunha acción coordinada e homoxénea. Tamén alcanza a supostos nos que a formación teña por obxecto impartir accións relacionadas co exercicio de competencias exclusivas do Estado ou que estean dirixidas a traballadores/as inmigrantes nos seus países de orixe (art. 6.4 RD 395/2007). Tal oferta formativa incluírá plans, programas ou accións formativas que poderán levarse a cabo mediante convenios con institucións públicas, entidades sen ánimo de lucro ou con empresas e asociacións empresariais.

Partindo deste presuposto de distribución competencial, o art. 22 RD 395/2007 especifica o contido da oferta formativa no ámbito estatal. Tales previsións deben completarse coas contidas na Orde TAS/2.388/2007, do 2 de agosto, pola que se desenvolve parcialmente o RD 395/2007, do 23 de marzo, en materia de formación de oferta e establécense as bases reguladoras para a concesión de subvencións públicas destinadas ao seu financiamento, no ámbito da Administración Xeral do Estado. De acordo con estas normas, a programación e xestión da oferta formativa no ámbito estatal inclúe:

■ Os plans de formación dirixidos prioritariamente a traballadores/as ocupados/as. Trátase, necesariamente, de plans cuxo ámbito de aplicación supera o dunha comunidade autónoma nos termos antes sinalados. Inclúense, entre eles, os plans de formación sectoriais, integrados por accións formativas dirixidas á formación de traballadores/as dun sector produtivo concreto. A súa finalidade é dar resposta a

necesidades específicas e concretas de formación no devandito sector. No deseño e execución destes plans, a Administración debe garantir que se respectan e atenden as prioridades xerais e os criterios orientativos que fixaran as Comisións Paritarias creadas con esa finalidade no marco da negociación colectiva sectorial de ámbito estatal. Estes plans poderán dirixirse tamén á reciclaxe e recualificación de traballadores/as procedentes de sectores en situación de crise. Tamén se inclúen os plans de formación intersectoriais cando, ademais da afectación superior a unha comunidade autónoma, concorran as características de globalidade, integración e coordinación mencionadas e se leven a cabo polas organizacións sindicais e empresariais máis representativas no ámbito estatal, así como polas organizacións de economía social e asociacións de autónomos, con notable implantación no devandito ámbito. Estes plans formativos intersectoriais teñen por finalidade facilitar a aprendizaxe de competencias transversais a varios sectores da actividade económica ou de competencias específicas dun sector para a reciclaxe e recualificación de traballadores/as doutros sectores, incluíndo, novedosamente, a formación dirixida á capacitación para a realización de funcións propias da representación legal dos/as traballadores/as.

En canto á execución destes plans de formación, o RD 395/2007 (art. 24.2) distingue en función do seu carácter sectorial ou intersectorial. Se se trata de plans de formación intersectoriais, a súa execución levarase a cabo mediante convenios subscritos no marco do Sistema Nacional de Emprego entre o Servizo Público de Emprego Estatal e as organizacións sindicais e empresariais máis representativas no ámbito estatal, as organizacións representativas da economía social con notable implantación no ámbito estatal e coas organizacións representativas de autónomos de ámbito estatal e suficiente implantación no devandito ámbito. Nestes últimos casos, a formación dirixirase especialmente aos/as traballadores/as destes sectores. Cando se trate de plans de formación sectoriais, os convenios subscibiranse coas organizacións empresariais e sindicais máis representativas no ámbito estatal e as representativas do sector así como os entes paritarios creados ou amparados no marco da negociación colectiva sectorial. Nos sectores nos que non exista negociación colectiva sectorial estatal, ou non estea suficientemente estruturada, articularanse as medidas necesarias para garantir a formación de oferta.

Os convenios para a execución destas iniciativas de formación poderán ter unha duración anual ou plurianual, en función da duración dos plans de formación para a execución da cal se subscriben. Nos devanditos convenios deberanse indicar, como mínimo, as entidades beneficiarias que o subscriben, o obxecto e ámbito de aplicación do convenio, a normativa aplicable, os requisitos do plan de formación, o sistema de financiamento, as entidades a subcontratar que colaboren na execución da actividade subvencionada, Comisión Mixta de seguimento, causas de resolución do convenio e efectos e, finalmente, vixencia e denuncia do convenio, indicando supostos, formalidades e prazos para iso (art. 19 Orde INCRE 2.388/2007).

O financiamento destas accións formativas realizarase mediante subvención pública, en réxime de concorrència competitiva, logo de convocatoria do Servizo Público de Emprego Estatal con fondos destinados para tal efecto fixados en LPGE. Os criterios para a cuantificación das subvencións, así como a identificación dos gastos subvencionables e formas de xustificación da subvención regúlanse nos arts. 21 a 23 Orde TAS/2.388/2007.

■ Accións formativas dirixidas prioritariamente a traballadores/as desempregados/as. A competencia neste tipo de formación corresponde ás comunidades autónomas de

modo que a súa programación, xestión e execución pola Administración Xeral do Estado só se produce en ámbitos territoriais que non asumiron o traspaso de competencias sobre a xestión da formación profesional ocupacional [art. 24.I a) Orde TAS/2.388/2007].

Tamén estas accións formativas están financiadas mediante subvención concedida en réxime de concorrència competitiva, mediante convocatoria do Servizo Público de Emprego Estatal (art. 3 Orde TAS/2.388/2007).

Neste ámbito da formación de desempregados/as, contéplase a previsión e a potenciación da celebración de acordos con empresas, públicas ou privadas, para favorecer o desenvolvemento de prácticas profesionais, o intercambio de tecnoloxías e de persoal experto e a utilización de infraestruturas e medios técnicos e materiais. Así mesmo, prevese a concesión a estes/as desempregados/as de bolsas e axudas para sufragar e compensar os gastos que a participación nas accións formativas poida ocasionalos (art. 25 RD 395/2007).

Tales aspectos son obxecto de regulación detallada nos arts. 31 e ss. Orde TAS/2.388/2007. Regulan estes preceptos o réxime xurídico das prácticas profesionais que os/as desempregados/as participantes en accións formativas de demanda poden desenvolver en empresas coa finalidade de conseguir unha mellor formación. Ao respecto dispónse que o período de prácticas pode simultanearse co curso formativo ou realizarse á finalización deste, en cuxo caso se esixe que o/a desempregado/a superara a formación e que as prácticas se inicien antes de que transcorran 30 días da finalización do período formativo. En todo caso fíxase tamén o límite de que o período de prácticas non superará a duración do curso de referencia e imponse a esixencia de que as prácticas estean sometidas a un sistema de tutorías para o seu seguimento e avaliación. Por outra parte, e aínda que non se diga expresamente, parece evidente que o contido das prácticas ha de estar vinculado coa formación recibida.

A realización de tales prácticas está condicionada á previa subscripción de convenios entre o Servizo Público de Emprego Estatal coas empresas e/ou centros de formación. Esta última posibilidade abre a vía a que sexan os centros de formación os que, mediante convenios coas empresas, efectúen a busca e xestión das prácticas profesionais. Por esa colaboración os devanditos centros poderán recibir subvención para sufragar os gastos derivados da xestión e as tutorías das prácticas. Pola súa banda, as empresas que participen nestes programas de prácticas poderán percibir, en réxime de concesión directa, unha compensación económica de 6 euros por alumno/a e hora de práctica.

Durante o tempo de realización das prácticas, os/as alumnos/as terán cuberto o risco de accidente e poderán acceder a distintas bolsas e axudas. Entre estas prevese a concesión dunha bolsa de 6,40 por día lectivo de asistencia ás persoas desempregadas con minusvalidez que participen nas accións formativas de demanda, os/as alumnos/as dos programas públicos de emprego-formación e determinados colectivos de desempregados/as que participen en itinerarios de formación profesional personalizados no marco de programas específicos. Así mesmo contéplase a concesión de axudas de transporte público, logo de xustificación do seu importe, axudas para manutención, cando o/a desempregado/a se desprace máis de cincuenta quilómetros e as clases sexan pola mañá e pola tarde, e axudas por aloxamento, cando o/ traballador/a desempregado/a se deba desprazar para recibir a formación a máis de cen quilómetros dende o seu domicilio (arts. 32 e 33 Orde

TAS/2388/2007). Finalmente, tamén se contemplan as denominadas axudas á conciliación, previstas para aqueles casos en que os/as desempregados/as que participan nas accións formativas precisan conciliar a devandita participación co coidado de fillos/as menores de 6 anos ou de familiares dependentes ata o segundo grao (art. 34 Orde TAS/2.388/2007). Trátase de axudas, estas últimas, non contempladas na normativa anterior.

A oferta formativa a nivel estatal pode incluír tamén accións que conteñan compromisos de contratación dirixidos prioritariamente a desempregados/as e a traballadores/as inmigrantes nos seus países de orixe este caso a execución destes programas realizarase mediante convenios entre o Servizo Público de Emprego Estatal e as empresas, as súas asociacións ou outras entidades que adquiran tales compromisos de contratación. Para a execución destas accións prevese a concesión de subvencións públicas en réxime de concesión directa ás empresas que participen (arts. 24 e 28 Orde TAS/2.388/2007). O compromiso de contratación establecerase sobre unha porcentaxe do total de traballadores/as formados/as, en función das circunstancias das empresas e do mercado local de emprego. Tal compromiso deberá alcanzar, como mínimo, o 60% dos/as traballadores/as formados/as. Os contratos de traballo que se subscriban como consecuencia do compromiso serán preferentemente indefinidos ou, polo menos, terán unha duración mínima de seis meses. O incumprimento destes compromisos dará lugar á devolución total ou parcial da subvención percibida.

A formación dos/as desempregados/as inclúe tamén programas específicos establecidos polo Servizo Público de Emprego Estatal para a formación de persoas con necesidades formativas especiais ou que teñan dificultades para a súa inserción ou recualificación profesional, sempre que, de novo, o plan afecte a un ámbito xeográfico superior ao dunha comunidade autónoma e esixa a mobilidade xeográfica dos/as participantes. Para a execución destes programas prevese a participación de institucións públicas ou entidades sen ánimo de lucro que teñan entre os seus fins a formación ou inserción profesional dos colectivos de traballadores/as aos que se dirixen estes programas.

Finalmente, o RD 395/2007 (art. 22) contempla tamén programas formativos para fomentar o emprego das persoas en situación de privación de liberdade e dos/as militares de tropa e mariñeira que manteñen unha relación laboral de carácter temporal coas Forzas Armadas. Para levar á práctica estas accións formativas prevese a subscripción de convenios entre o Ministerio de Traballo, a través do Servizo Público de Emprego Estatal, e as institucións da Administración Xeral do Estado con competencias nos devanditos ámbitos, isto é, co Ministerio de Defensa, en relación cos/as militares, e co Ministerio de Interior, en relación cos/as reclusos/as.

Polo que se refire ás ofertas formativas ofrecidas e xestionadas polas comunidades autónomas no marco das súas competencias, o art. 23 RD 395/2007 sinala que a devandita oferta comprenderá a formación dirixida a traballadores/as desempregados/as e ocupados/as na proporción que cada comunidade autónoma determine en función do número de traballadores/as que se atopen nas devanditas circunstancias.

Esta oferta de formación inclúe os seguintes programas ou plans:

Os plans de formación dirixidos aos/as traballadores/as ocupados/as. Ao igual que acontece a nivel estatal, estes plans poderán ser sectoriais ou intersectoriais. O 24.3 RD 395/2007 determina como deben executarse estes plans -ao indicar que debe

facerse no marco de convenios subscritos entre o órgano competente da comunidade autónoma e as organizacións empresariais e sindicais que o propio regulamento especifica-, o cal formula algúns problemas dende a perspectiva do respecto ás competencias autonómicas na materia.

As accións formativas dirixidas prioritariamente a traballadores/as desempregados/as. Trátase daquelas accións formativas anteriormente reguladas polo RD 631/1993, dirixidas a traballadores/as desempregados/as coa finalidade de achegarlles as cualificacións e competencias necesarias para reinserirse laboralmente naqueles empregos que require o sistema produtivo.

O RD 395/2007 contempla, como fórmulas adecuadas para incluír nestes plans de formación, as accións dirixidas á obtención dos certificados de profesionalidade referidos ao Catálogo Nacional de Cualificacións Profesionais e as prácticas profesionais en empresas, públicas ou privadas, no mesmo réxime que o previsto para as accións formativas xestionadas e desenvolvidas no ámbito da Administración Xeral do Estado.

Programas específicos que establezan as comunidades autónomas no seu ámbito territorial para a formación de persoas con necesidades formativas especiais ou que teñan dificultades para a súa inserción ou recualificación. O art. 23.2 c) RD 395/2007 prevé expresamente que se impulsará a participación das administracións locais nestes programas así como a de entidades sen ánimo de lucro que teñan entre os seus fins a formación ou inserción laboral destes colectivos.

Accións formativas que inclúan compromisos de contratación dirixidos a desempregados/as, mediante subvencións concedidas polo órgano ou entidade competente da comunidade autónoma ás empresas, ás súas asociacións ou outras entidades que adquiren o citado compromiso de contratación.

8.5. A formación na alternancia co emprego

O terceiro tipo de iniciativa de formación ao que se refire o art. 4 RD 395/2007 é o referido á formación en alternancia co emprego que remite a aqueles supostos nos que se permite ao/ traballador/a compatibilizar a formación coa práctica profesional no posto de traballo. Trátase daquela formación que pretende contribuír a que o/ traballador/a adquira as competencias profesionais da ocupación mediante un proceso mixto, de emprego e formación. Esta formación inclúe as accións formativas no contrato para a formación regulado no art. 11.2 ET así como os programas públicos de emprego-formación realizados polas Administracións Públicas.

8.5.1. Formación teórica dos contratos para a formación

As accións formativas, que obrigatoriamente integran o contido do contrato para a formación, destínase o art. 27 RD 395/07, cuxa regulación substitúe a prevista no art. 10 RD 488/1998.

As previsións respecto ao tempo dedicado á formación teórica, á forma e criterios para a súa fixación e distribución mantéñense en termos idénticos aos considerados no art. 10 RD 488/1998, reiterándose a esixencia de que á formación teórica se dedique polo menos o 15% da xornada máxima prevista no convenio colectivo ou, no seu defecto, da xornada máxima legal.

Tampouco resulta novidosa a esixencia de que a formación práctica se complete con asistencia titorial. A esta obriga referíase xa o art. 8.3 RD 488/1998 para indicar que o proceso de formación do/a traballador/a debe ser tutelado/a persoalmente polo/a propio/a empresario/a ou por un/a traballador/a da empresa. O art. 27.3 RD 395/2007 aclara que a devandita titoría se prestará con ocasión da realización do traballo correspondente ao obxecto da prestación laboral contratada.

Modifícase tamén o sistema de acreditación da cualificación ou competencia profesional adquirida a través do contrato para a formación. O art. 12 RD 488/1998, que tamén quedou derogado [disp. derog. única 2 c) RD 395/2007], sinalaba a obriga do/a empresario/a de entregar ao/a traballador/a, á finalización do contrato, un certificado no que conste a duración da formación teórica e o nivel de formación teórica adquirido e ofrecía ao/ traballador/a a posibilidade de solicitar da administración competente a expedición do correspondente certificado de profesionalidade. O novo sistema de acreditación aplicable é o considerado no art. 11 RD 395/2007, adaptado ás posibilidades que ofrece a o 5/2002, de Cualificacións e da Formación Profesional. Diferénciase tamén entre a formación dirixida á obtención dun certificado de profesionalidade, en cuxo caso procederá expedir a favor do/a traballador/a o devandito certificado acreditando a superación total ou parcial dos módulos formativos correspondentes, e o resto de supostos, nos que o/a traballador/a recibirá un certificado de asistencia e, en caso de superar a formación con avaliación positiva, un diploma acreditativo. A expedición dos certificados de profesionalidade e das acreditacións parciais realizarase polo Servizo Público de Emprego Estatal e polos órganos competentes das comunidades autónomas no marco do Sistema Nacional de Emprego.

En canto ao financiamento desta formación, prevese que as empresas poidan financiarse o custo da formación teórica mediante bonificacións nas cotizacións empresariais á Seguridade Social con cargo á partida prevista no presuposto do Servizo Público de Emprego Estatal para o financiamento das bonificacións nas cotizacións da Seguridade Social acollidas a medidas de fomento do emprego por contratación laboral. Con anterioridade, o financiamento desta formación inherente a este tipo contractual podía ser obxecto de axudas «a través de bonificacións nas cotas empresariais da Seguridade Social con cargo ao presuposto de formación continua para traballadores/as ocupados/as» (art. 10.5 RD 488/1998). Finalmente, destacarase que tamén estas accións formativas en alternancia co emprego quedan sometidas ao proceso de avaliación, seguimento e control que o novo subsistema de formación profesional para o emprego establece.

8.5.2. Programas públicos de emprego-formación

A formación en alternancia co emprego pode articularse tamén a través dos programas públicos de emprego-formación, a finalidade dos cales é mellorar a cualificación e as posibilidades de emprego de determinados colectivos de desempregados/as. Durante o desenvolvemento dos programas, os/as participantes reciben formación profesional axeitada á vez que desempeñan un traballo ou realizan unha práctica profesional. A este tipo de programas pertencen os programas de Escolas Taller e Casas de Oficios e o de Talleres de Emprego.

O primeiro destes programas está regulado no RD 1.593/1994, do 15 de xullo, polo que se dá nova redacción a determinadas disposición do RD 631/1993, do 3 de maio, e do RD 2.317/1993, do 29 de decembro, en materia de Escolas Taller e Casas

de Oficios. Os obxectivos do programa de Escolas Taller e Casas de Oficios son os de mellorar a ocupabilidade de novos/as desempregados/as menores de 25 anos para facilitar a súa inserción laboral, recuperar o patrimonio natural e cultural e crear servizos á comunidade para mellorar o ámbito e a calidade de vida dos territorios, conservar oficios en vías de extinción así como fomentar a creación de novas empresas. O obxectivo destes programas é facilitar a cualificación de novos/as desempregados/as sen formación profesional previa a través de programas que combinan a formación teórica coa realización dun traballo real e produtivo de conservación ou restauración do patrimonio histórico, ambiental ou calquera outra actividade de interese xeral ou social. O éxito do programa reside en que o/a alumno/a aprenda un oficio que lle permita atopar un traballo ou emprender unha actividade por conta propia.

O programa de Talleres de Emprego, regulado no RD 282/1999, do 22 de febreiro, polo que se establece o Programa de talleres de Emprego, e pola OM 14 de novembro de 2001 (BOE 21), busca mellorar as oportunidades de emprego dos/as desempregados/as de 25 ou máis anos con especiais dificultades de acceso ao mercado de traballo (mulleres, minusválidos/as, parados/as de longa duración,...). O obxecto do programa é tamén o de mellorar as posibilidades de emprego destes colectivos e o instrumento para iso é tamén o de alternar a formación teórica co emprego que, nestes casos, consiste na participación na realización de obras ou servizos de utilidade pública ou interese social.

A regulación destes programas subsiste en liñas xerais pero o RD 395/2007 incorpora algunhas matizacións referidas ao seu financiamento, aos contidos da formación e á acreditación dos coñecementos adquiridos. Respecto ao financiamento, establécese que se efectuará mediante subvencións outorgadas ás entidades promotoras destes con cargo á partida prevista para os programas de fomento do emprego no presuposto do Servizo Público de Emprego Estatal (art. 28.3 RD 395/2007). En canto aos contidos da formación, o art. 28.2 RD 395/2007 sinala que estarán vinculados á oferta formativa das unidades de competencia dos certificados de profesionalidade da ocupación relacionada co oficio ou posto de traballo previsto no contrato. Se non existe certificado de profesionalidade, a formación teórica estará constituída polos contidos mínimos orientativos establecidos no ficheiro de especialidades formativas para as ocupacións ou especialidades relativas ao oficio ou posto de traballo. Finalmente, polo que se refire á acreditación da cualificación ou competencia profesional adquirida, o art. 28.4 RD 395/2007 remítese ao previsto no seu art. 11, igual que se fai no caso dos contratos para a formación.

Formación profesional ocupacional

1. Formación profesional ocupacional

A Consellería de Traballo ten atribuído o exercicio das competencias e funcións relativas á formación profesional para o emprego. Estas realízanse a través da Subdirección Xeral de Formación Ocupacional e Continua. No ano 1999 créase o Instituto Galego das Cualificacións, como instrumento específico de carácter técnico para garantir a implantación efectiva do Sistema Nacional de Cualificacións.

A formación profesional ocupacional é unha política activa de emprego que ofrece cursos de formación gratuítos para traballadores desempregados co obxecto de cualificalos e que se integren dentro do mercado laboral.

Mediante a programación do Plan Nacional de Formación e Inserción Profesional (Plan FIP), convocada anualmente pola Dirección Xeral de Formación e Colocación, prográmanse accións formativas para desempregados inscritos no Servizo Público de Emprego de Galicia. Fóra do Plan FIP, realízanse tamén outras accións formativas que completan a oferta de mellora da cualificación. Todas as accións de formación profesional ocupacional están cofinanciadas polo Fondo Social Europeo.

As programacións levadas a cabo durante o ano 2008 na formación profesional ocupacional en Galicia abranguen cinco grupos fundamentais:

- Cursos do Plan FIP de programación ordinaria.
- Cursos do Plan FIP con compromiso de contratación.
- Cursos do Plan FIP impartidos en centros de formación de titularidade da Xunta de Galicia.
- Cursos do Plan autonómico de formación de formadores.
- Accións formativas cofinanciadas polo Fondo Social Europeo.

1.1. Plan de Formación e Inserción Profesional (FIP).

A normativa básica reguladora do Plan FIP está contida no Real decreto 631/1993, do 3 de maio, desenvolvido pola Orde do Ministerio de Traballo e Seguridade Social do 13 de abril de 1994 que, pola súa vez, foi modificada pola Orde do 14 de outubro de 1998. Neste marco xurídico, a consellería publicou a Orde do 3 de decembro de 2007 pola que se establecía a convocatoria pública para a programación de cursos do Plan Nacional de Formación e Inserción Profesional na Comunidade Autónoma de Galicia correspondentes ao exercicio do ano 2008 (DOG nº 237, do 10 de decembro).

Esta orde de convocatoria establece que as comisións de avaliación encargadas de aprobar a programación constituiranse nos servizos centrais e en cada unha das delegacións provinciais da consellería.

O criterio de reparto das solicitudes entre as distintas comisións foi o de encomendar á comisión de valoración de servizos centrais a resolución das solicitudes de entidades pluriprovinciais e a cada delegación provincial a dos centros radicados no seu ámbito territorial.

Ao abeiro desta convocatoria, o cadro 8.11 mostra cómo no ano 2008 programáronse un total de 1.503 cursos, cun orzamento total de 75.460.835,55 euros, segundo se especifica nos apartados que se desenvolven a continuación.

Formación Profesional Ocupacional. 2008

■ Cadro 8.11

	Cursos	Alumnos/as	Orzamento
FIP programación ordinaria provincial	716	10.740	42.014.417,45
FIP programación ordinaria pluriprovincial	351	5.265	18.978.206,18
FIP con compromiso de contratación	218	3.239	2.645.941,57
FIP medios propios	194	2.910	10.959.109,59
Plan autonómico de formación de formadores	24	360	863.160,76
Total FIP	1.503	22.514	75.460.835,55
FSE	568	9.592	6.049.631,20
Total FSE	2.071	32.106	81.510.466,75
Total F.P. Ocupacional	3.574	56.620	156.971.302,30

Fonte: Consellería de Traballo. Dirección Xeral de Formación e Colocación

■ Distribución da programación por áreas funcionais

A consellería distribúe a súa programación por áreas funcionais. Estas son unha agrupación das comarcas en conxuntos territoriais do mapa comarcal de Galicia. Con isto preténdese agrupar a aqueles concellos que teñen unhas características comúns no relativo ás necesidades de formación e ás características do desemprego nestes.

A continuación, no cadro 8.12 recóllese a programación correspondente ao exercicio do ano 2008 distribuída polas áreas funcionais das catro provincias.

Formación ocupacional. Plano FIP. Programación. Por áreas funcionais. Por provincias. Galicia 2008

■ Cadro 8.12

	Cursos	Alumnos/as	Orzamento
Programación FIP 2008 - A Coruña			
A Barcala	6	90	279.603,38
A Coruña	159	2.365	8.524.448,34
Arzúa	2	30	94.809,77
Barbanza	11	165	351.831,20
Bergantiños	11	165	889.291,41
Betanzos	14	210	742.647,65
Eume	9	135	572.860,90
Ferrolterra	115	1.720	7.295.910,19
Fisterra	1	15	10.254,81
Muros	1	15	48.522,00
Noia	6	90	309.632,75
O Sar	1	15	51.421,29
Ordes	4	60	153.072,12
Ortega	1	15	54.421,29
Santiago	95	1.425	5.945.364,45
Terra de Melide	9	135	571.142,30
Terra de Soneira	4	60	309.650,19
Xallas	8	120	382.309,71
Total A Coruña	457	6.830	26.587.193,75

Formación ocupacional. Plano FIP. Programación. Por áreas funcionais. Por provincias. Galicia 2008

■ Cadro 8.12 (continuación)

	Cursos	Alumnos/as	Orzamento
Programación FIP 2008 - Lugo			
A Fonsagrada	1	15	71.321,64
A Mariña Central	15	225	661.960,43
A Mariña Occidental	24	360	1.506.152,13
A Mariña Oriental	8	120	321.226,51
A Ulloa	3	45	165.188,40
Chantada	7	105	277.816,35
Lugo	128	1.920	6.571.292,34
Meira	3	45	185.298,85
Os Ancares	3	45	152.736,18
Quiroga	1	15	101.005,81
Sarria	14	210	932.025,87
Terra Chá	13	195	648.202,03
Terra de Lemos	24	360	1.368.672,65
Total Lugo	244	3.660	12.962.899,19
Programación FIP 2008 - Ourense			
A Limia	8	120	465.631,10
Allariz-Maceda	5	75	321.928,76
Baixa Limia	2	30	227.206,75
O Carballiño	7	105	311.778,40
O Ribeiro	7	105	441.962,36
Ourense	166	2.482	8.706.343,88
Terra de Caldelas	0	0	0,00
Terra de Celanova	3	45	111.011,68
Terra de Trives	2	30	118.378,03
Valdeorras	14	210	682.151,61
Verín	8	120	476.960,04
Viana	2	30	112.738,57
Total Ourense	224	3.352	11.976.091,18
Programación FIP 2008- Pontevedra			
A Paradanta	2	30	96.482,74
Caldas	11	165	676.859,30
O Baixo Miño	31	465	1.600.607,30
O Condado	15	225	782.799,95
O Deza	30	447	1.535.114,48
O Morrazo	28	420	1.509.269,20
O Salnés	30	450	1.575.590,33
Pontevedra	48	720	2.542.005,61
Tabeirós-Terra de Montes	22	330	1.248.673,25
Vigo	361	5.420	12.367.249,28
Total Pontevedra	578	8.672	23.934.651,44
Total FIP Galicia	1.503	22.514	75.460.835,55

Fonte: Consellería de Traballo. Dirección Xeral de Formación e Colocación

■ Seguimento e control dos cursos

A consellería realiza unha actividade de seguimento e control da calidade dos cursos impartidos dentro de cada programación.

Para estes efectos, os técnicos de formación profesional ocupacional das delegacións provinciais da consellería realizan, durante o período da súa impartición, unha media de tres visitas a cada un dos cursos aprobados dentro da programación. Nestas visitas emítese un informe que, con independencia doutros efectos, servirá para valorar a calidade dos cursos impartidos por cada entidade con vistas ao baremo que servirá para aprobar a programación do ano seguinte.

■ O informe de inserción laboral dos cursos

A través do cruce dos datos do sistema informático de formación ocupacional e os do Servizo Público de Emprego de Galicia elabórase un informe sobre a inserción laboral dos alumnos participantes nos cursos de formación profesional ocupacional, que remataron o curso con avaliación positiva.

Nestes momento, e dado que a data límite para o remate dos cursos da programación do ano 2007 era a do 30 de novembro, só se conta cos datos de inserción laboral referidos á programación de 2006.

O informe xeral da inserción laboral dos cursos da programación de 2006 reflicte, aos doce meses desde a data límite para a finalización dos cursos, unha cifra do 51,77% dos alumnos inseridos laboralmente.

■ Homologacións

Os centros colaboradores de formación profesional ocupacional son aquelas entidades que, cumpridos os requisitos e seguido o procedemento establecido na normativa vixente (Decreto 158/2001, do 29 de xuño, (DOG nº 136, do 13 de xullo), obtiveron a homologación dalgunha especialidade formativa, outorgada por resolución do director xeral de Formación e Colocación, e a conseguinte inscrición no Censo de centros colaboradores de formación profesional ocupacional da Comunidade Autónoma de Galicia.

O Censo de centros colaboradores é un libro-rexistro, con soporte informático, no que se inscriben, co número de censo que corresponda, as entidades que obteñan a homologación dalgunha especialidade formativa. Na actualidade hai un total de 1.056 centros censados.

Segundo se especifica na normativa vixente, todas as especialidades formativas que se impartan dentro da programación do Plan FIP deberán estar incluídas no ficheiro de especialidades homologadas polo Instituto de Emprego-Servizo Público de Emprego Estatal e comprenderán as especificacións técnico-docentes e o contido formativo axeitado de acordo co seu nivel formativo e o grao de dificultade establecido.

Isto fai que o Censo de centros colaboradores sexa un instrumento fundamental de cara á aprobación das distintas programacións do Plan FIP e resalta a necesidade de contar cun amplo número de centros inscritos e de que estes contén coa maior variedade posible de especialidades formativas homologadas. A data 31 de decembro de 2007 había un total de 5.397 homologacións vixentes.

Sectorialización

A No ano 2008 continuouse co esforzo sostido de progresiva mellora no eido da calidade da formación, baseada nalgúns elementos clave: o axuste da oferta formativa anual aos requirimentos do mundo produtivo, o que implica unha metodoloxía de detección de necesidades de formación precisa e realista; a inserción laboral dos alumnos formados como referencia prioritaria; o perfeccionamento continuo dos docentes desde a vertente técnico-profesional e didáctica; a aproximación dos equipos e métodos de traballo ao que demandan as empresas, o que supón priorizar a formación no posto de traballo e as prácticas non laborais e, por último, a concreción de interlocutores sectoriais válidos e involucrados no proceso formativo.

O desenvolvemento da programación levada a cabo como consecuencia da Orde do 3 de decembro de 2007, pola que se establece a convocatoria pública para a programación dos cursos do Plan FIP para o exercicio do ano 2008, estivo centrada nos sectores que a continuación se especifican no cadro 8.13

■ Cadro 8.13

Sectorialización

	Cursos	Alumnos/as	Orzamento
Administración e Xestión	183	2.745	11.016.945,65
Actividades Físicas e Deportivas	3	45	87.952,34
Agraria	25	375	1.416.188,81
Artes Gráficas	27	405	1.343.568,67
Artes e Artesanías	4	60	391.063,52
Comercio e Marketing	69	1.035	2.590.302,12
Electricidade e Electrónica	38	570	2.821.466,44
Enerxía e Auga	27	405	1.384.786,41
Edificación e obra Civil	94	1.410	6.832.629,85
Formación Complementaria	0	0	0
Fabricación Mecánica	48	720	4.678.649,64
Hostalaría e Turismo	52	780	3.568.122,85
Industrias Extractivas	0	0	0
Informática e Comunicacions	155	2.325	6.626.185,53
Instalación e Mantemento	4	60	369.325,82
Imaxe Persoal	16	240	890.444,26
Imaxe e Son	9	135	703.706,87
Industrias Alimentarias	13	195	857.945,27
Madeira, Moble e Cortiza	27	405	1.961.094,90
Marítimo Pesqueira	0	0	0
Química	0	0	0
Sanidade	55	825	1.977.073,63
Seguridade e Medioambiente	2	30	64.887,21
Servizos Socioculturais e á Comunidade	99	1.485	4.320.560,44
Téxtil, Confección e Pel	13	195	830.706,68
Transporte e Mantemento de Vehículos	104	1.560	6.259.016,72
Vidro e Cerámica	0	0	0
Total FIP sin compromiso	1.067	16.005	60.992.623,63

Fonte: Consellería de Traballo. Dirección Xeral de Formación e Colocación

1.2. Cursos con compromiso de contratación

No exercicio do ano 2008 mantívose o criterio de potenciar a figura dos cursos de formación profesional ocupacional con compromiso de contratación, mantendo o requisito dos anos anteriores de contratar, como mínimo, un 60% dos alumnos que inicien o curso por un período mínimo de 6 meses a xornada completa ou tempo equivalente, no caso de que a contratación non sexa a xornada completa.

Distribución sectorial

A distribución sectorial da programación dos cursos compromiso de contratación foi a que se reflecte no cadro 8.15.

Distribución provincial

■ Cadro 8.14

	Empresas
A Coruña	34
Lugo	3
Ourense	7
Pontevedra	5
Total FIP con compromiso	49

Cursos con compromiso de contratación. 2008

	Cursos	Alumnos/as	Orzamento
A Coruña	20	275	861.017,34
Lugo	1	15	69.825,87
Ourense	6	82	212.511,53
Pontevedra	191	2.867	1.502.586,83
Total FIP con compromiso	218	3239	2.645.941,51

Fonte: Consellería de Traballo. Dirección Xeral de Formación e Colocación

■ Cadro 8.15

Sectorialización

	Cursos	Alumnos/as	Orzamento
Administración e Xestión	5	62	162.628,22
Actividades Físicas e Deportivas	0	0	0
Agraria	0	0	0
Artes Gráficas	3	45	282.620,74
Artes e Artesanías	0	0	0
Comercio e Marketing	10	130	293.123,76
Electricidade e Electrónica	1	10	71.766,21
Enerxía e Auga	0	0	0
Edificación e obra Civil	1	15	69.825,87
Formación Complementaria	0	0	0
Fabricación Mecánica	2	27	55.473,61
Hostalaría e Turismo	2	30	138.242,73
Industrias Extractivas	0	0	0
Informática e Comunicacions	2	30	170.390,43
Instalación e Mantemento	0	0	0
Imaxe Persoal	0	0	0
Imaxe e Son	0	0	0
Industrias Alimentarias	0	0	0
Madeira, Moble e Cortiza	0	0	0
Marítimo Pesqueira	0	0	0
Química	1	20	52.549
Sanidade	2	30	64.110,42
Seguridade e Medioambiente	2	30	0
Servizos Socioculturais e á Comunidade	0	0	0
Téxtil, Confección e Pel	1	10	37.957,68
Transporte e Mantemento de Vehículos	186	2.800	1.247.252,82
Vidro e Cerámica	0	0	0
Total FIP sin compromiso	218	3.239	2.645.941,57

Fonte: Consellería de Traballo. Dirección Xeral de Formación e Colocación

I.3. Programación en centros propios

Con cargo ao orzamento do Plan FIP impartíronse, na programación do ano 2008, un total de 194 cursos de formación profesional ocupacional en centros de titularidade da Xunta de Galicia, por un importe total de 10.959.109,59 euros. Nestes cursos participaron 2.910 alumnos.

Estes cursos impartíronse tanto nos centros propios da Consellería de Traballo como nos centros integrados dependentes da Consellería de Educación e Ordenación Universitaria.

Os centros de formación profesional ocupacional dependentes da Consellería de Traballo son os de Santiago de Compostela, Ferrol, Lugo, Viveiro, Bueu Santa María de Europa (Ourense) e Coia-Vigo, así como nas unidades de acción formativa (UAF) de Ames, Melide, Negreira e Monforte de Lemos. Impártense cursos, así mesmo, no centro de formación de Labañou (A Coruña).

Os centros integrados da Consellería de Educación e Ordenación Universitaria nos que se impartiron cursos de ocupacional no 2008 son: IES de Fene, IES Porta da Auga, IES Coroso, IES Compostela, IES Carlos Oroza e IES Príncipe Felipe.

Cursos de medios propios. 2008

■ Cadro 8.16

	Cursos	Alumnos/as	Orzamento
A Coruña	81	1.215	4.479.676,82
Lugo	32	480	1.962.240,84
Ourense	46	690	2.509.171,31
Pontevedra	35	525	2.008.020,62
Total FIP medios propios	194	2.910	10.959.109,59

Fonte: Consellería de Traballo. Dirección Xeral de Formación e Colocación

■ Distribución sectorial

A distribución sectorial dos cursos impartidos ao longo do ano 2008 en centros propios foi a que mostra o Cadro 8.17

Distribución sectorial

■ Cadro 8.17

	Cursos	Alumnos/as	Orzamento
Administración e Xestión	3	45	165.222,54
Actividades Físicas e Deportivas	0	0	0
Agraria	15	225	848.420,51
Artes Gráficas	6	90	230.782,65
Artes e Artesanías	1	15	79.242,75
Comercio e Marketing	3	45	68.098,02
Electricidade e Electrónica	15	225	827.102,72
Energía e Auga	8	120	406.155,75
Edificación e obra Civil	18	270	1.289.948,58
Formación Complementaria	10	150	53856
Fabricación Mecánica	16	240	1.736.801,52
Hostalaría e Turismo	13	195	864.059,41
Industrias Extractivas	0	0	0
Informática e Comunicaciós	14	210	656.931,62
Instalación e Mantemento	14	210	853.143,05
Imaxe Persoal	1	15	54.292,29
Imaxe e Son	0	0	0
Industrias Alimentarias	1	15	7.785,33
Madeira, Moble e Cortiza	18	270	1.206.304,95
Marítimo Pesqueira	2	30	89.992,07
Química	0	0	0
Sanidade	11	165	356.319,35
Seguridade e Medioambiente	0	0	0
Servizos Socioculturais e á Comunidade	12	180	514.473,13
Téxtil, Confección e Pel	1	15	51.480,84
Transporte e Mantemento de Vehículos	12	180	598.696,55
Vidro e Cerámica	0	0	0
Total FIP sin compromiso	194	2.910	10.959.109,59

Fonte: Consellería de Traballo. Dirección Xeral de Formación e Colocación

I.4. Plan autonómico de formación de formadores

Continuando coa aplicación do Decreto 292/2000, do 21 de decembro, sobre aprobación do certificado de profesionalidade da ocupación de formador ocupacional, durante o ano 2008 estívoase traballando na actualización do contido dos cursos de formador ocupacional, co obxectivo de ofrecer unha formación o máis actualizada posible nos seguintes anos.

Ofrecéronse desde a Dirección Xeral de Formación e Colocación dous cursos on-line nesta materia, concretamente os das unidades de competencia 9397 “Programar accións formativas vinculándoas ao resto das accións de formación da organización, de acordo coas demandas do contorno” e 9409 “Contribuír activamente á mellora da calidade da formación”, ambas pertencentes ao curso SSCFI0.

I.5. Accións formativas cofinanciadas polo Fondo Social Europeo

■ Cadro 8.18

	Nº Cursos	Nº Alumnos/as	Orzamento
I. Desempregados			
A. Cursos de posgrao e cursos oranzados por escolas de especialización profesional das universidades galegas	5	70	149.320,00
B. Accións de carácter experimental complementarias das reguladas no Plan FIP	116	1.721	2.670.825,50
Total Desempregados	121	1.791	2.820.145,50
II. Ocupados			
Total Ocupados	447	7.801	3.229.485,70
Accións formativas dirixidas á adquisición de competencias profesionais, técnicas ou prácticas, das persoas traballadoras ocupadas			
Total FSE	568	9.592	6.049.631,12

Fonte: Consellería de Traballo. Dirección Xeral de Formación e Colocación

a. Persoas traballadoras desempregadas.

A Dirección Xeral de Formación e Colocación programou no exercicio do ano 2008 unha serie de accións formativas experimentais e complementarias dos cursos do Plan Nacional de Formación e Inserción Profesional (FIP), debido a que a regulación deste plan, que conta cun catálogo preestablecido de especialidades homologadas, pode deixar sen atender especialidades de especial interese, tanto desde o punto de vista do colectivo que atenden como dos sectores produtivos aos que se dirixe.

Estas accións foron reguladas a través da Orde do 13 de marzo de 2008, polo que se establecen as bases reguladoras e se procede á convocatoria pública de subvencións para a programación de accións formativas experimentais e complementarias do Plan FIP cofinanciadas polo FSE na Comunidade Autónoma de Galicia para o exercicio de 2008.

■ Persoas beneficiarias e orzamento

Ao abeiro deste orde programáronse un total de 121 accións formativas dirixidas todas elas a traballadores desempregados, nas que participaron un total de 1.791 alumnos, cun orzamento de 2.820.145,50euros.

b. Persoas traballadoras ocupadas.

O obxecto desta convocatoria é o financiamento de accións formativas incluídas no Catálogo Nacional de Especialidades Formativas de Formación Profesional Ocupacional, así como de accións formativas que se poidan considerar de carácter estratéxico e/ou de carácter experimental.

Estas accións regúlanse na Orde do 12 de marzo de 2008 pola que se establecen as bases reguladoras e se procede á convocatoria pública de subvencións para a programación de accións formativas dirixidas a persoas traballadoras ocupadas cofinanciadas polo FSE na Comunidade Autónoma de Galicia para o exercicio de 2008. (DOG nº 58, do 26 de marzo)

■ Persoas beneficiarias e orzamento

Ao abeiro deste orde programáronse un total de 447 accións formativas dirixidas todas elas a traballadores ocupados, nas que participaron un total de 7.801 alumnos, cun orzamento de 3.229.485,70euros.

1.6. O Plan de perfeccionamento técnico

O Instituto de Emprego-Servizo Público de Emprego Estatal convoca anualmente unha serie de cursos de perfeccionamento técnico para os docentes dos cursos do plan FIP, que se levan a cabo nos centros nacionais de formación profesional ocupacional distribuídos por todo o territorio do Estado.

Nesta área a Dirección Xeral de Formación e Colocación realiza unha función de intermediación en catro fases:

Dar a publicidade necesaria á convocatoria do Instituto de Emprego-Servizo Público de Emprego Estatal entre os docentes que realizan o seu labor no ámbito da comunidade autónoma.

Remitir, informadas polo director xeral de Formación e Colocación, as solicitudes de participación nestes cursos presentados polos docentes.

Comunicarlles aos docentes a súa admisión nos cursos solicitados, así como aqueles datos que deban coñecer para participar nestes.

Poñer en coñecemento dos servizos centrais do Instituto de Emprego-Servizo Público de Emprego Estatal a relación dos seleccionados que manifesten a súa dispoñibilidade para asistir a estes.

No ano 2008 na Comunidade Autónoma de Galicia programáronse 6 cursos no Centro Nacional de Formación Ocupacional de Santiago de Compostela, aos que asistiron docentes do Plan FIP ou de escolas-obradoiro de diversas comunidades do Estado.

1.7. Plan de calidade en centros de formación profesional ocupacional

Desde que a Xunta asumiu as competencias de xestión da formación profesional ocupacional en 1993, fixouse como obxectivo a mellora da calidade dos cursos, axustándoos aos obxectivos de acadar a competencia profesional do alumnado para a súa inserción laboral. Para lograr este obxectivo establecéronse as seguintes actuacións:

Primeira: dirixida aos centros e ás dotacións utilizadas na formación. Para isto aprobáronse os correspondentes decretos de homologación.

Segunda: orientada á calidade do profesorado, con dúas accións: o Plan de perfeccionamento teórico de formadores do Plan FIP, xestionado polo Instituto de Emprego-Servizo Público de Emprego Estatal, e o Plan autonómico de formación de formadores de formación profesional ocupacional.

Terceira: dirixida á mellora dos procedementos de planificación, xestión, seguimento e avaliación das accións formativas por parte da propia consellería. A Dirección Xeral de Formación e Colocación puxo en marcha diferentes medidas orientadas á garantía da calidade e obxectividade nas súas programacións anuais.

En 1999 considerouse chegado o momento de dar un paso máis na mellora da calidade da formación profesional ocupacional en Galicia, achegándonos ao concepto de calidade total e procurando artellar unha acción conxunta entre administración xestora e centros colaboradores e impartidores.

Tratábase, ademais, de incorporar novos conceptos máis exixentes, referidos á calidade dos procesos internos dos centros, á satisfacción do persoal e dos usuarios, á capacidade de planificación axeitada aos obxectivos de cada acción, etc. Para esta finalidade, contratáronse os servizos dunha empresa allea á Administración para redactar un modelo matriz de control de calidade na xestión, segundo o modelo europeo de calidade total, co obxecto de incorporar os máis novos conceptos da calidade, entendida como a busca da excelencia na formación profesional ocupacional.

En 2000, á vista dos resultados obtidos, considerouse necesario continuar o labor iniciado no ano 1999, co fin de conseguir unha mellora global da formación profesional ocupacional en Galicia. Por isto, quíxose darlle continuidade á implantación do modelo de excelencia iniciado a través de dúas vías: afondando na implantación do modelo nos 60 centros que participaron no proxecto piloto e difundindo o modelo e iniciando a súa implantación noutros 40 centros.

No ano 2001, co fin de seguir avanzando na implantación do modelo de excelencia nos centros de formación profesional ocupacional de Galicia, iniciado nos dous anos anteriores, abordouse unha terceira etapa deste proxecto. O criterio de selección dos centros participantes foi dobre: por unha banda debían ser centros que participaran no proxecto no ano anterior e, pola outra, que tivesen un mínimo de dous cursos programados no ano 2001, co que se conseguiu maior representatividade e a avaliación dun maior volume de xestión.

Co proxecto do ano 2001, no que participaron 80 centros, rematou o período inicial de tres anos fixado desde o inicio para ter certa comparatividade respecto dos centros e das súas actuacións de mellora ao longo de tres anos consecutivos.

Unha vez finalizada a primeira fase do proxecto, e para proseguir apoiando activamente a implantación do modelo de excelencia desenvolvido e estendelo á totalidade de centros de formación profesional ocupacional, a Dirección Xeral de Formación e Colocación convocou un novo concurso, de carácter plurianual para os anos 2002 e 2003, no que se incluíron tres grupos de centros: os 80 centros colaboradores incluídos no proxecto de 2001; 117 centros colaboradores non incluídos no proxecto de 2001, e, como novidade, os seis centros propios dependentes da consellería e as unidades de acción formativa de Bertamiráns e Monforte de Lemos.

No ano 2004 iniciouse un novo proceso no camiño da calidade nos centros de formación profesional ocupacional, que tiña como obxectivo a implantación dun sistema de xestión de calidade segundo os requisitos da norma internacional de calidade UNE en ISO 9001:2000 estes centros.

Esta implantación tivo dous apartados, un para a totalidade dos procesos dos seis centros propios da Xunta de Galicia e en oito centros colaboradores. Outro, para os procesos operativos dos centros, para os que se fixeron accións nos seis centros propios e en dúas das unidades de acción formativa.

Unha vez rematado o traballo pola empresa encargada de realizar estes labores, logrouse a implantación do sistema, en todos os seus procesos, en cinco dos seis centros existentes, así como dos procesos clave no Centro Nacional de Santiago de Compostela e nas unidades de acción formativa de Monforte de Lemos e Ames. Ao mesmo tempo, logrouse a implantación do sistema, en todos os seus procesos, nos oito centros colaboradores que participaron neste proceso.

O obxectivo final acadado foi a certificación en calidade por parte da Asociación Española de Normalización e Certificación, AENOR, dos centros de formación profesional ocupacional de Ferrol, Viveiro, Lugo, Santa María de Europa de Ourense e Coia-Vigo, así como oito dos centros colaboradores participantes.

No ano 2006 desenvolveuse un proceso de mellora do sistema de xestión de calidade para garantir o mantemento e vixencia da certificación en calidade nos cinco centros que xa a posuían.

Finalizouse tamén a implantación do sistema no Centro Nacional de Santiago de Compostela, acadando tamén para este centro a antedita certificación de calidade.

Nos anos 2007 e 2008 leváronse a cabo distintas actuacións para, por unha banda, acadar a renovación da certificación por parte do organismo certificador e, por outra, desenvolver un proceso de mellora do sistema de xestión de calidade implantado nos centros, adaptando o sistema ás necesidades de cada centro.

2 Formación profesional dirixida prioritariamente a persoas traballadoras ocupadas.

A formación profesional dirixidas prioritariamente a ocupados/as, regulada no Real decreto 395/2007, do 23 de marzo, ten como finalidade proporcionarles aos traballadores ocupados a cualificación que poidan necesitar ao longo da súa vida laboral, co fin de que obteñan os coñecementos e prácticas axeitados aos requirimentos que en cada momento precisen as empresas, e permita compatibilizar a súa maior competitividade coa mellora da capacitación profesional e promoción individual do traballador.

Dentro da formación para o emprego dirixida prioritariamente a traballadores/as ocupados/as existen dous tipos de accións: os plans formativos e as accións complementarias e de acompañamento á formación.

a. Plans de formación.

Existen dúas ordes que teñen por obxecto a aprobación da convocatoria de subvencións para o financiamento de plans de formación mediante a subscripción de convenios de ámbito autonómico.

Estas ordes son: a Orde do 6 de outubro de 2008, pola que se aproba a convocatoria de subvencións para o financiamento de plans de formación intersectoriais dirixidas prioritariamente a persoas traballadoras ocupadas mediante a subscrición de convenios de ámbito autonómico, en aplicación da Orde TAS/718/2008, do 7 de marzo, e se establecen as bases reguladoras para a concesión de subvencións públicas destinadas ao seu financiamento (DOG nº 197, do 10 de outubro) e a Orde do 24 de outubro de 2008, pola que se aproba a convocatoria de subvencións para o financiamento de plans de formación sectoriais dirixidas prioritariamente a persoas traballadoras ocupadas mediante a subscrición de convenios de ámbito autonómico, en aplicación da Orde TAS/718/2008, do 7 de marzo, e se establecen as bases reguladoras para a concesión de subvencións públicas destinadas ao seu financiamento (DOG nº 211, do 30 de outubro).

■ Persoas beneficiarias e orzamento.

Ao abeiro destas ordes programáronse un total de 1.481 accións formativas dirixidas prioritariamente a traballadores ocupados, cun orzamento de 28.244.925,24 euros.

b. Accións de apoio e de acompañamento á formación.

Os proxectos obxecto de financiamento nesta convocatoria terán como finalidade o desenvolvemento de accións de investigación, prospección do mercado do traballo, determinación das necesidades de formación, análise da repercusión da formación profesional para o emprego na competitividade das empresas e dos traballadores, a realización de estudos de carácter sectorial e multisectorial e produtos e ferramentas innovadores relacionados coa formación para o emprego, dirixidas ao ámbito territorial da Comunidade Autónoma de Galicia.

Aparecen regulados na Orde do 6 de novembro de 2008 pola que se aproba a convocatoria para a concesión de subvencións públicas destinadas á realización de accións de apoio e de acompañamento á formación, de ámbito autonómico, en aplicación da Orde TIN/2805/2008, do 26 de setembro pola que se establecen as bases reguladoras para a concesión de subvencións públicas destinadas ao seu financiamento (DOG nº 220, do 12 de novembro de 2008)

■ Persoas beneficiarias e orzamento

Ao abeiro desta orde programáronse un total de 44 proxectos dirixidos ao estudo da formación profesional continua en Galicia. O orzamento investido no ano 2008 foi de 3.335.600 euros.

3. O Plan galego de formación profesional

No ano 2008 apróbase o II plan galego de Formación Profesional. Este plan nace co obxectivo último de converterse no instrumento clave que contribúa a que a sociedade galega se converta nunha sociedade “cualificada”, a través da implantación efectiva dun sistema integrado de cualificacións e formación profesional.

Articúlase arredor de catro liñas estratéxicas. A primeira fai referencia á Integración dos sistemas de cualificacións e formación profesional. Preténdese dentro desta liña potenciar o traballo coordinado das distintas instancias que participan no deseño e

configuración da formación profesional, cara á integración dos tres subsistemas, instancias que aínda que, sen dúbida, estaban traballando de forma coordinada-deberán pasar a funcionar de forma integrada. O novo Real Decreto 395/2007, que engloba no novo subsistema de formación para o emprego os subsistemas de ocupacional e continua e o Decreto autonómico 266/2007, polo que se regulan os centros integrados de formación Profesional en Galicia, supoñen un importante avance na materia, avance que debe ser trasladado á práctica, sempre tendo presente que o marco de referencia é o sistema nacional de cualificacións profesionais.

A segunda das liñas estratéxicas, o óptimo aproveitamento dos recursos e da xestión, ten como cerne da mesma o cumprimento do principio básico de conexión da formación profesional cos requirimentos do mercado laboral en dúas fronte: tanto no que respecta ás necesidades de formación do tecido produtivo, como no que respecta ás necesidades de formación dos traballadores, a través, neste caso, da atención personalizada aos demandantes por parte do servizo público de emprego.

A calidade e a innovación conforman a terceira das liñas estratéxicas de actuación. Refírese á necesidade permanente de melloras dos equipamentos e condicións de impartición da formación, así como á necesidade de deseño de novos métodos didácticos e da avaliación, de adecuación dos programas formativos e de aplicación das novas tecnoloxías, entre outros.

Por último, aínda que non menos importante, figura a liña relativa á promoción da aprendizaxe ao longo da vida, que pretende, por unha banda, a incorporación do conxunto da poboación activa aos procesos de formación e inserción laboral, e por outra o establecemento dos procedementos de acreditación e avaliación da competencia profesional.

8.6. Apoio, acompañamento e accións complementarias á formación

Os arts. 29 a 31 RD 395/2007 contemplan unha serie de medidas dirixidas a fomentar e incentivar o desenvolvemento de actividades complementarias e de apoio á formación. Tampouco estas medidas presentan un carácter novidoso. O RD 1.046/2003 xa prevía a concesión e pagamento polo INEM de subvencións destinadas á realización de accións complementarias de investigación, de estudos de carácter sectorial e multisectorial e de produtos e ferramentas innovadores relacionados coa formación continua, cando as devanditas accións afectasen a un ámbito territorial superior ao dunha comunidade autónoma (arts. 16 e 17 RD 1.046/2003).

A nova regulación atribúe agora directamente ás propias administracións públicas a realización dos estudos de carácter xeral e sectorial, para que os desenvolvan cos seus propios medios, a través dos Centros de Referencia Nacional ou mediante contratación externa. Como complemento a estes estudos, no marco do Programa anual de traballo do Sistema Nacional de Emprego, o Servizo Público de Emprego Estatal e os órganos competentes das comunidades autónomas elaborarán conxuntamente a planificación dos estudos a realizar en materia de formación profesional para o emprego.

Xunto a iso, prevese a concesión de subvencións para o desenvolvemento de accións de investigación e innovación que sexan de interese para a mellora da for-

mación profesional para o emprego, a nivel sectorial ou intersectorial, ou para a difusión do conxunto do subsistema de formación profesional para o emprego.

Finalmente, o RD 395/2007 impón ao goberno o desenvolvemento dun sistema integrado de información e orientación profesional que asegure o asesoramento aos/as traballadores/as desempregados/as e ocupados/as en relación coas oportunidades de formación e emprego e coas posibilidades de recoñecemento e acreditación da súa cualificación.

8.7. Estrutura organizativa e de participación

O modelo de formación profesional para o emprego que se propón a través do RD 395/2007 pivota sobre a axeitada distribución de competencias entre o Estado e as comunidades autónomas na programación e execución das accións formativas e, ademais, sobre a intervención activa dos/as interlocutores/as sociais no seu deseño e delimitación. Tales prioridades requiren a súa axeitada articulación a través da delimitación dos órganos competentes en materia de formación para o emprego, no ámbito estatal e no autonómico, e do deseño das institucións a través das cales poida facerse efectiva a devandita participación.

Polo que se refire ao nivel estatal, será o Servizo Público de Emprego Estatal quen, coa colaboración da Fundación Tripartita para a Formación no Emprego, desenvolverá as funcións de programación, xestión e control da formación profesional para o emprego. No ámbito autonómico, ditas funcións corresponderán aos órganos ou entidades que a tal fin determinen as comunidades autónomas. En todo caso, debe garantirse a participación das organizacións sindicais e empresariais máis representativas en tales organismos, que deberán ter unha composición tripartita e paritaria.

Estes órganos, autonómicos e estatais, con competencias en materia de formación para o emprego colaborarán e coordinarán as súas actividades a través da Conferencia Sectorial de Asuntos Laborais, órgano este integrado no Sistema Nacional de Emprego e configurado como instrumento xeral de colaboración, coordinación e cooperación entre a Administración do Estado e a das comunidades autónomas en materia de política de emprego e especialmente na elaboración dos Plans nacionais de acción para o emprego. Correspóndelle tamén a aprobación do Programa anual de traballo do sistema nacional de emprego [art. 7.1 a) Lei 56/2003, do 16 de decembro, de Emprego]. A mesma finalidade de coordinación de actividades servirán tamén as Comisións de Coordinación e Seguimento reguladas nos respectivos reais decretos de traspaso de servizos e funcións en materia de xestión da formación.

Como organismos ou entidades de participación e apoio, o RD 395/2007 contempla a creación dunha Comisión Estatal de Formación para o Emprego, no seo do Consello Xeral do Sistema Nacional de Emprego e a Fundación Tripartita para a Formación no Emprego (art. 33.3).

O Consello Xeral do Sistema Nacional de Emprego defínese no art. 7.1 b) Lei 56/2003, do 16 de decembro, de Emprego, como órgano consultivo de participación institucional en materia de política de emprego, sinalándose, respecto da súa composición, que estará integrado por un/a representante de cada unha das comunidades autónomas e por igual número de membros da Administración Xeral do Estado, das organizacións empresariais e das organizacións sindicais máis representativas.

Respecto das funcións atribuídas ao Consello, a Lei 56/2003 remitíase ao seu desenvolvemento regulamentario. En cumprimento desta previsión, o art. 33.2 RD 395/2007 identifica as funcións do mencionado Consello en materia de formación profesional para o emprego, o que non exclúe que se lle atribúan outras en ámbitos distintos ao mencionado. Corresponde así ao Consello: a) velar polo cumprimento do disposto na normativa reguladora da formación profesional para o emprego, así como pola eficacia dos obxectivos xerais do sistema; b) emitir informe preceptivo sobre os proxectos de normas do subsistema de formación profesional para o emprego; c) informar e realizar propostas sobre a asignación dos recursos presupostarios entre os diferentes ámbitos e iniciativas formativas; d) informar, con carácter preceptivo, e realizar propostas sobre a planificación plurianual da oferta de formación profesional para o emprego e das accións de investigación e innovación a que se refiren os arts. 21 e 30.1 RD 395/2007, así como sobre os plans anuais que en materia de calidade, avaliación e control están previstos nos arts. 36.3, 37.2 e 38.1 RD 395/2007) e recomendar medidas para asegurar a debida coordinación entre as actuacións que se realicen no ámbito do Estado e no das comunidades autónomas; f) actuar en coordinación co Consello Xeral de Formación Profesional para o desenvolvemento das accións e instrumentos esenciais que compoñen o Sistema Nacional de Cualificacións e Formación Profesional; g) aprobar o mapa sectorial para mellorar a racionalidade e eficacia das Comisións Paritarias previstas no art. 35 RD 395/2007; h) determinar os criterios e condicións que deben cumprir as Comisións Paritarias Sectoriais Estatais para os efectos do seu financiamento; i) coñecer os informes anuais sobre programación, xestión, control e avaliación da formación profesional para o emprego elaborados tanto no ámbito estatal coma no autonómico, así como extraer conclusións e propoñer recomendacións sobre o funcionamento do subsistema e, finalmente; l) calquera outras funcións relacionadas co cumprimento dos principios e fins do subsistema, co fin de manter a súa coherencia e a vinculación co Sistema Nacional de Cualificacións e Formación Profesional.

O exercicio de tales funcións desenvolverase, como se indicou, a través dunha Comisión que, ao efecto e con composición tripartita e paritaria, se creará no seo do Consello. A disp. adic. 4ª RD 395/2007 dispón que este órgano constituirase no prazo dun ano dende a publicación da norma. Ata entón as funcións que se lle atribúen exerceranse pola Comisión Tripartita de Formación Continua, logo da incorporación de comunidades autónomas á devandita Comisión.

Por outra parte, como órgano de apoio e asesoramento técnico, o art. 34 RD 395/2007 refírese á Fundación Tripartita para a Formación no Emprego. Esta fundación, que tradicionalmente formou parte dos órganos de participación e xestión que compoñían a estrutura organizativa do subsistema de Formación Continua, xunto coa Comisión Estatal de Formación Continua e as Comisións Paritarias Sectoriais e Territoriais, pasou a estender as súas competencias a todo o subsistema de formación profesional para o emprego. O respecto ás competencias das comunidades autónomas, que se fai presente en numerosas pasaxes do RD 395/2007, exprésase tamén aquí cando se sinala que o Padroado da fundación estará constituído, ademais de polas organizacións sindicais e empresariais máis representativas, pola Administración Pública con representación do MTAS e das comunidades autónomas. En canto ás súas funcións, o art. 34.3 RD 395/2007 atribúelle as de colaboración e asistencia técnica ao Servizo Público de Emprego Estatal nas súas actividades de xestión das iniciativas de formación; apoio ao Servizo Público no deseño e implantación de medios telemáticos para que empresas e entidades organizadoras realicen as

comunicacións de inicio e finalización da formación; elaboración de propostas de resolucións normativas relativas ao subsistema de formación profesional para o emprego; contribución ao impulso e difusión da formación profesional para o emprego entre as empresas e os traballadores; prestación de apoio técnico ás administracións públicas e ás organizacións empresariais e sindicais presentes na Comisión Estatal de Formación e no Padroado da Fundación e ás Comisións Paritarias estatais; asistencia e asesoramento ás pemes para facilitar o seu acceso á formación profesional para o emprego; colaboración co INEM na mellora da calidade da formación profesional para o emprego e para a elaboración de estatísticas sobre formación; colaboración, tamén na creación e mantemento do Rexistro estatal de centros de formación e, finalmente, participación en foros nacionais e internacionais relacionados coa formación profesional para o emprego. Todas estas funcións desenvolveranse pola Fundación sen prexuízo, por suposto, das que lles correspondan ás comunidades autónomas en materia de formación profesional para o emprego.

Finalmente, o RD 395/2007 considera, no seu art. 35, as funcións que en materia de formación para o emprego lles corresponde asumir ás Comisións Paritarias Sectoriais estatais ou territoriais. Trátase de comisións creadas pola negociación colectiva sectorial de ámbito estatal, por convenios colectivos ou por acordos concretos en materia de formación subscritos entre as organizacións sindicais e empresariais máis representativas. Entre tales funcións, e sen prexuízo doutras que se lles puidesen atribuír, atópanse as de intervir nos supostos de discrepancias suscitados entre a empresa e os representantes dos/as traballadores/as en torno ao contido das accións formativas de demanda propostas polas empresas (art. 15 RD 395/2007); coñecer da formación profesional para o emprego que se realice nos seus respectivos ámbitos; fixar os criterios orientativos e as prioridades xerais da oferta formativa sectorial dirixida aos/as traballadores/as; participar e colaborar en actividades, estudos ou investigacións de carácter sectorial e realizar propostas en relación co Sistema Nacional de Cualificacións e Formación Profesional e os Centros de Referencia Nacional correspondentes aos seus respectivos ámbitos; elaborar unha memoria anual sobre a formación correspondente aos seus ámbitos; e, por último, coñecer das agrupacións de empresas que se constitúan no seu sector para organizar a formación dos/as seus traballadores/as.

8.8. A promoción da calidade da formación: mecanismos de control e seguimento

Entre os principios que inspiran o deseño do subsistema de formación profesional para o emprego ocupa un lugar principal o de «transparencia, calidade, eficacia e eficiencia» [art. 3 a) RD 395/2007]. Este principio plásmase no Capítulo V do RD 395/2007 dedicado ao establecemento de mecanismos de control da calidade da formación, de avaliación do subsistema e de seguimento e control da formación impartida. Este é, sen dúbida, un dos aspectos da norma regulamentaria que merece unha valoración máis favorable na medida en que o establecemento destes mecanismos supón unha decidida aposta por garantir de forma efectiva a calidade do sistema, asegurando que a inversión en formación responde aos cambios rápidos e constantes que se producen no ámbito produtivo, nos termos fixados polo propio RD 395/2007.

O RD 1.046/2003 xa establecía un completo sistema de control para o seguimento das accións formativas realizadas de acordo co previsto neste. Entre tales medidas contemplábase expresamente a avaliación das accións formativas polos propios alumnos -a través dun cuestionario de avaliación de calidade- e pola Fundación estatal para a Formación no Emprego. Ademais, prevíase que o Servizo Público de Emprego estatal ou das comunidades autónomas efectuase un seguimento e control dos recursos públicos destinados á formación continua nas empresas. A iso engadíase a competencia do Servizo Público de Emprego Estatal para efectuar, co apoio técnico da Fundación, un seguimento e control interno da formación mediante actuacións realizadas no mesmo lugar de impartición da formación e durante a súa realización e outras realizadas unha vez rematada a formación coa finalidade de comprobar se as accións formativas se executaron, constatar o número de participantes, verificar a participación de traballadores/as pertencentes a colectivos prioritarios e, en xeral, do resto de esixencias. En cuarto lugar, estaba previsto que a Comisión Estatal de Formación Continua examinase o informe anual das actuacións e os resultados do control e seguimento e, finalmente, sometíase a formación continua ao control do Tribunal de Contas, da Intervención Xeral da Administración do Estado e a Inspección de Traballo e Seguridade Social, así como aos órganos europeos competentes no caso de accións formativas cofinanciadas con fondos europeos. Tamén o RD 631/93 consideraba, no seu art. 7, medidas de avaliación e seguimento dos plans de formación ocupacional sinalando que o INEM ou os órganos competentes das comunidades autónomas debían remitir á Comisión Permanente do Consello Xeral de Formación Profesional información anual sobre grao de cumprimento das programacións efectuadas, cualificacións adquiridas polos/as alumnos/as, graos de inserción laboral destes e avaliación dos respectivos centros colaboradores.

Os arts. 36 a 39 RD 395/2007 deseñan un sistema de calidade, avaliación, seguimento e control da formación que, en boa medida, aproveita a experiencia dos instrumentos que veñen xa utilizándose. Prevese, neste sentido, a necesidade de poñer en marcha un sistema de avaliación do impacto da formación realizada no acceso e mantemento do emprego e na mellora da competitividade das empresas, así como da adecuación das accións formativas desenvolvidas ás necesidades do mercado laboral e das empresas. O obxectivo de tal avaliación, na que se prevé -como acontecía na normativa anterior- a participación dos/as alumnos/as, é o de introducir melloras no funcionamento e contido das accións formativas. Insiste tamén o RD 395/2007 na necesidade de que as administracións competentes desenvolvan as tarefas de control e seguimento das accións de formación, incluíndo a organización dos necesarios sistemas de verificación e control cando se trate de formación cofinanciada polo Fondo Social Europeo. Nestes casos de cofinanciamento europeo, o art. 39 RD 395/2007 establece o deber das comunidades autónomas de proporcionar ao Servizo Público de Emprego Estatal, en canto promotor dos Programas Operativos do Fondo Social Europeo, toda a información, documentación e certificacións necesarias para a xustificación de tales accións. tirá a formación ofertada. Neste sentido, prevese a elaboración dun plan, polo Servizo Público de Emprego Estatal, para o perfeccionamento do profesorado e para o desenvolvemento dunha metodoloxía técnico-didáctica orientada a este (art. 36 RD 395/2007).